

SKLEP KOMISIJE (EU) 2015/1470**z dne 30. marca 2015****o državni pomoči SA.38517 (2014/C) (ex 2014/NN) Romunije – Arbitražna odločba o zadevi Micula proti Romuniji z dne 11. decembra 2013***(notificirano pod dokumentarno številko C(2015) 2112)***(Besedilo v romunskem jeziku je edino verodostojno)****(Besedilo velja za EGP)**

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti prvega pododstavka člena 108(2) Pogodbe ⁽¹⁾,

ob upoštevanju Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru in zlasti člena 62(1)(a) Sporazuma,

po pozivu vsem zainteresiranim stranem, naj predložijo pripombe v skladu z navedenimi določbami ⁽²⁾, ter ob upoštevanju njihovih pripomb,

ob upoštevanju naslednjega:

1. POSTOPEK

- (1) Arbitražno sodišče (v nadaljnjem besedilu: sodišče), ustanovljeno pod pokroviteljstvom Mednarodnega centra za reševanje investicijskih sporov (v nadaljnjem besedilu: ICSID), je z odločbo z dne 11. decembra 2013 (v nadaljnjem besedilu: odločba) v zadevi *Micula a.o. proti Romuniji* ⁽³⁾ odločilo v prid petim tožnikom (bratoma Viorelu in Ioanu Miculi ter družbam S.C. European Food S.A., S.C. Starmill S.R.L. in S.C. Multipack, ki so vse v lasti bratov Micula; v nadaljnjem besedilu: tožniki), ki so od Romunije zahtevali odškodnino v višini 376 433 229 RON (približno 82 milijonov EUR ⁽⁴⁾), ker država ni zagotovila poštene in pravične obravnave naložb tožnikov, s čimer je prekršila določbe člena 2(3) sporazuma med Vlado Kraljevine Švedske in Vlado Romunije o spodbujanju in medsebojni zaščiti naložb (v nadaljnjem besedilu: bilateralna investicijska pogodba) ⁽⁵⁾. Poleg tega je sodišče odločilo, da se za znesek obračunavajo obresti, dokler Romunija v celoti ne izpolni odločbe. Tako je 11. decembra 2013 skupni znesek, ki ga je Romunija dolgovala tožnikom, znašal 791 882 452 RON (približno 178 milijonov EUR ⁽⁶⁾).
- (2) Službe Komisije so z dopisom z dne 31. januarja 2014 romunske organe obvestile, da bi izvajanje ali izvrševanje odločbe pomenilo novo pomoč in bi ga bilo treba priglasiti Komisiji.
- (3) Romunske oblasti so 20. februarja 2014 službe Komisije obvestile, da so odločbo delno izvedle, s tem ko so od odškodnine, ki jo je sodišče dodelilo tožnikom, odbile davke, ki jih je romunskim oblastem dolgoval eden od tožnikov, in sicer družba S.C. European Food S.A. Odpisani davčni dolg je znašal 337 492 864 RON (približno 76 milijonov EUR ⁽⁷⁾). Romunija se je pri službah Komisije pozanimala tudi o možnosti plačila neporavnanega zneska fizični osebi (bratoma Viorelu in Ioanu Miculi ali kateri koli drugi fizični osebi, na katero je zahtevek lahko naslovljen).
- (4) Službe Komisije so 12. marca 2014 Romunijo zaprosile za dodatne informacije o predvidenem nadaljnjem izvajanju ali izvrševanju odločbe, ki jih je Romunija predložila v dopisu z dne 26. marca 2014.

⁽¹⁾ Z učinkom od 1. decembra 2009 sta člena 87 in 88 Pogodbe ES postala člen 107 in člen 108 Pogodbe. Oba para členov sta vsebinsko identična. V tem sklepu je treba sklicevanje na člena 107 in 108 Pogodbe razumeti kot sklicevanje na člena 87 in 88 Pogodbe ES, kadar je to primerno. S Pogodbo so bile uvedene tudi nekatere spremembe terminologije, pri čemer je na primer besedo „Skupnost“ nadomestila beseda „Unija“, besedno zvezo „skupni trg“ pa „notranji trg“. V celotnem besedilu tega sklepa se uporablja terminologija Pogodbe.

⁽²⁾ UL C 393, 7.11.2014, str. 27.

⁽³⁾ Zadeva ICSID št. ARB/05/20, *Ioan Micula, Viorel Micula, SC European Food SA, SC Starmill SRL, SC Multipack SRL proti Romuniji*, končna odločba z dne 11. decembra 2013.

⁽⁴⁾ Referenčni menjalni tečaj Evropske centralne banke dne 11. decembra 2013: 1 EUR = 4,45 RON.

⁽⁵⁾ Bilateralna investicijska pogodba je začela veljati 1. aprila 2003.

⁽⁶⁾ Glej opombo 4.

⁽⁷⁾ Referenčni menjalni tečaj Evropske centralne banke dne 15. januarja 2014: 1 EUR = 4,52 RON.

- (5) Službe Komisije so 1. aprila 2014 romunske organe opozorile, da lahko z izdajo odredbe o začasnem odlogu zagotovijo, da se nezdružljive državne pomoči ne bodo več izplačevale, in jih zaprosile za mnenje o tem. Romunija je v dopisu z dne 7. aprila 2014 sporočila, da ne želi izraziti mnenja o možnosti, da bi Komisija izdala odredbo o začasnem odlogu.
- (6) Komisija je v dopisu z dne 26. maja 2014 Romuniji sporočila svojo odločbo o izdaji odredbe o začasnem odlogu (v nadaljnjem besedilu: odredba o začasnem odlogu) v skladu s členom 11(1) Uredbe Sveta (ES) št. 659/1999 ⁽⁸⁾, s katero je od Romunije zahtevala, da začasno odloži vse ukrepe, ki bi lahko privedli do izvajanja ali izvrševanja dela odločbe, ki še ni bil poravnana, dokler Komisija ne sprejme končne odločitve o združljivosti državne pomoči z notranjim trgov, saj bi to pomenilo plačilo nezakonite državne pomoči.
- (7) Komisija je v dopisu z dne 1. oktobra 2014 Romunijo obvestila, da se je v zvezi z delnim izvajanjem odločbe s strani Romunije leta 2014 ⁽⁹⁾ in v zvezi z vsakršnim nadaljnjim izvajanjem ali izvrševanjem odločbe odločila začeti postopek iz člena 108(2) Pogodbe (v nadaljnjem besedilu: sklep o začetku postopka).
- (8) Sklep Komisije o začetku postopka je bil v *Uradnem listu Evropske unije* ⁽¹⁰⁾ objavljen 7. novembra 2014. Komisija je v sklepu pozvala vse zainteresirane stranke, naj predložijo svoje pripombe.
- (9) Romunija je predložila pripombe na sklep o začetku postopka 26. novembra 2014. Tožniki so kot zainteresirana stranka predložili pripombe 8. decembra 2014, potem ko jim je Komisija zavrnila prošnjo za podaljšanje roka, ki so ga imeli na voljo za predložitev pripomb. Pripombe tožnikov so bile posredovane Romuniji, ki je dobila priložnost za odziv; stališča Romunije o pripombah tožnikov so bila prejeta 27. januarja 2015.
- (10) Tožniki so zaprosili tudi za dostop do vse pisne korespondence med Komisijo in Romunijo v spisu zadeve. Prošnja je bila zavrnjena 19. decembra 2014 in zavrnitev je bila potrjena 2. marca 2015.
- (11) Romunski organi so v dopisih z dne 9. in 11. marca 2015 Komisijo obvestili, da je v obdobju od 5. do 25. februarja 2015 izvršitelj, ki ga je imenovalo sodišče, od ministrstva za finance zasegel dodatni znesek v višini 9 197 482 RON in da je ministrstvo za finance samodejno plačalo preostali znesek (tj. 466 760 066 RON) ⁽¹¹⁾ na blokirani račun, odprt v imenu petih tožnikov.

2. OZADJE

Zakon o državni pomoči, ki se je v Romuniji uporabljal pred njenim pristopom k Uniji

- (12) 1. februarja 1995 je začel veljati Evropski sporazum med Evropsko skupnostjo (v nadaljnjem besedilu: Skupnost) in njenimi državami članicami na eni strani in Romunijo na drugi ⁽¹²⁾. Namen Evropskega sporazuma je bil pripraviti Romunijo na pristop k Uniji. S členom 64(1)(iii) Evropskega sporazuma je bilo določeno, da katera koli javna pomoč, ki izkrivlja ali bi lahko izkrivljala konkurenco z dajanjem prednosti posameznim podjetjem ali proizvodnji posameznega blaga, ni v skladu z ustreznim izvajanjem Evropskega sporazuma, če to vpliva na trgovino med Unijo in Romunijo. V skladu s členom 64(2) Evropskega sporazuma so morala biti vsa ravnanja, ki so bila v nasprotju s tem členom, ocenjena „na podlagi meril, ki izhajajo iz uporabe pravil iz členov 85, 86 in 92 Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti“ (zdaž členi 101, 102 in 107 Pogodbe). To dinamično sklicevanje na „merila, ki izhajajo iz uporabe pravil“ se nanaša na vsa pravila Unije o državni pomoči, vključno s pravili, ki urejajo dodelitev regionalne državne pomoči ⁽¹³⁾. Člena 69 in 71 Evropskega sporazuma sta poleg vsebinske obveznosti upoštevanja zakonodaje Unije o državni pomoči od Romunije zahtevala, da uskladi nacionalno zakonodajo s

⁽⁸⁾ Uredba Sveta (ES) št. 659/1999 z dne 22. marca 1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije (UL L 83, 27.3.1999, str. 1).

⁽⁹⁾ Glej uvodno izjavo 3.

⁽¹⁰⁾ Glej opombo 2.

⁽¹¹⁾ Dodatni znesek v višini 6 028 608 RON je bil nakazan na blokirani račun kot nadomestilo za stroške izvajanja.

⁽¹²⁾ UL L 357, 31.12.1994, str. 2.

⁽¹³⁾ Glej tudi člen 2 izvedbenih pravil k Sklepu št. 4/2000 Pridružitvenega sveta EU-Romunija z dne 10. aprila 2001 o sprejetju izvedbenih pravil za uporabo določb o državni pomoči iz člena 64(1)(iii) in (2) v skladu s členom 64(3) Evropskega sporazuma med Romunijo na eni strani ter Evropskimi skupnostmi in njihovimi državami članicami na drugi strani in iz člena 9(1)(iii) in (2) Protokola 2 o proizvodih Evropske skupnosti za premog in jeklo (ESPF) k Evropskemu sporazumu (UL L 138, 22.5.2001, str. 16).

pravnim redom Skupnosti, pri čemer je izrecno navedeno konkurenčno pravo Unije in s tem torej zakonodaja Unije o državni pomoči, ki spada vanj. Evropski sporazum je od Romunije zahteval tudi upoštevanje celotnega sklopa zakonodaje Unije o državni pomoči in Romunija se je k temu zavezala. Poleg tega je Evropski sporazum del nacionalnega pravnega reda, odkar ga je nacionalni parlament ratificiral z zakonom 20/1993 in 12. aprila 1993 objavil v nacionalnem uradnem listu ⁽¹⁴⁾.

- (13) Romunija je zaradi izpolnjevanja obveznosti uskladitve iz Evropskega sporazuma leta 1999 sprejela zakon št. 143/1999 o državni pomoči (v nadaljnjem besedilu: zakon o državni pomoči), ki je začel veljati 1. januarja 2000. Ta zakon je vseboval enako opredelitev državne pomoči kot člen 64 Evropskega sporazuma in pravo Unije. Poleg tega je zakon imenoval romunski svet za konkurenco ⁽¹⁵⁾ in romunski urad za varstvo konkurence ⁽¹⁶⁾ za nacionalna organa za nadzor državne pomoči, pristojna za ocenjevanje združljivosti državne pomoči, ki jo je Romunija dodelila podjetjem ⁽¹⁷⁾, ter določil postopek za priglasitev in odobritev državne pomoči, oblikovan na podlagi člena 108 Pogodbe.

Shema spodbud za naložbe

- (14) Romunija je 2. oktobra 1998 sprejela izredni odlok vlade št. 24/1998 (v nadaljnjem besedilu: EGO 24), s katerim je nekaterim vlagateljem v prikrajšanih regijah odobrila več spodbud, med drugim:
- člen 6(1)(a): oprostitvev plačila carinskih dajatev in davka na dodano vrednost za stroje, orodja, naprave, opremo, prevozna sredstva in drugo blago, ki je predmet amortizacije ter je uvoženo ali izdelano na domačem trgu z namenom vlaganja v to regijo (v nadaljnjem besedilu: olajšava za stroje),
 - člen 6(1)(b): vračila carinskih dajatev za surovine, rezervne dele in/ali sestavne dele, ki jih vlagatelji potrebujejo za lastno proizvodnjo v zadevni regiji (v nadaljnjem besedilu: olajšava za surovine),
 - člen 6(1)(c): oprostitvev plačila davka od dobička v obdobju, v katerem zadevno območje velja za prikrajšano regijo (v nadaljnjem besedilu: olajšava za davek od dobička).
- (15) Romunska vlada je določila, katere regije se imenujejo za prikrajšane in za kako dolgo (največ za 10 let). Vlada je s sklepom z dne 25. marca 1999 za prikrajšano regijo razglasila rudarsko območje Ștei-Nucet v okrožju Bihor, in sicer za 10 let od 1. aprila 1999 dalje.
- (16) Romunski svet za konkurenco je 15. maja 2000 sprejel sklep št. 244/2000, v katerem je izrazil mnenje, da več spodbud, zagotovljenih v okviru EGO 24, izkrivlja konkurenco. Ocenil je, da se „oprostitvev carinskih dajatev za surovine obravnava kot državna pomoč za namene poslovanja ... ki povzroča izkrivljanje konkurence“ in odločil, da se „vračila carin za surovine, rezervne dele in/ali sestavne dele, ki jih vlagatelji potrebujejo za lastno proizvodnjo v zadevni regiji ... izbrišejo“. Ta sklep je bil sprejet v skladu z zakonom št. 143/1999 na podlagi obvestila o predvidenih spremembah EGO 24, vključenih v osnutek izrednega odloka vlade 75/2000 (EGO 75), ki ga je nacionalna agencija za regionalni razvoj (dajalka pomoči v okviru EGO 24) poslala svetu za konkurenco. Romunski zakonodajalec je med drugimi sporočenimi spremembami predvidel, da se vračilo carinskih dajatev iz člena 6(1)(b) EGO 24 (olajšava za surovine) nadomesti z oprostitvijo carinskih dajatev za surovine, rezervne dele in/ali sestavne dele, potrebne za namene lastne proizvodnje. Svet za konkurenco je v sklepu št. 244/2000 odobril pogojno dovoljenje za osnutek EGO 75, vendar le ob izpolnitvi naslednjih pogojev: (i) olajšave iz člena 6(1)(b) EGO 24 se razveljavijo in predvidena sprememba, da se vračilo carinskih dajatev nadomesti z oprostitvijo carinskih dajatev, se izbriše ter (ii) predvidene spremembe člena 6(1)(c) EGO 24 (olajšava za davek od dobička) se omejijo le na dobiček, ki se ponovno vloži.

⁽¹⁴⁾ *Monitorul Oficial*, prvi del, št. 73 z dne 12. aprila 1993.

⁽¹⁵⁾ Svet za konkurenco je bil in je še vedno samostojen upravni organ na področju konkurenčnega prava in zakonodaje o državni pomoči, ki ima regulativna in preiskovalna pooblastila, podobno kot Evropska komisija na področju konkurenčnega prava in zakonodaje o državni pomoči.

⁽¹⁶⁾ Urad za varstvo konkurence je bil poseben organ, podrejen vladi. Glavne naloge urada so bile: (i) izvajanje preiskav in spremljanje učinkovitega izvrševanja pravnih določb ter sklepov sveta za konkurenco; (ii) nadzorovanje določanja cen javnih subjektov in javnih podjetij; ter (iii) zagotavljanje preglednosti državne pomoči in spremljanje izdatkov za državno pomoč ter poročanje o njih.

⁽¹⁷⁾ Pridružitveni svet EU-Romunija je s členom 1 izvedbenih pravil k Sklepu št. 4/2000 svet za konkurenco in urad za varstvo konkurence imenoval za romunska subjekta, odgovorna za spremljanje in ocenjevanje združljivosti državne pomoči z Evropskim sporazumom iz leta 1995.

- (17) EGO 75 je začel veljati 1. julija 2000. Vendar EGO 75 v obliki, v kateri je bil sprejet, ni izpolnjeval pogojev sveta za konkurenco glede razveljavitve olajšave za surovine in izbrisa predvidene spremembe v zvezi s tem. Namesto tega je spremenil člen 6(1)(b) EGO 24 tako, da je nadomestil vračilo carinskih dajatev v okviru olajšave za surovine z oprostitvijo carinskih dajatev za uvožene surovine, kar je bilo neposredno v nasprotju s sklepom št. 244/2000.
- (18) Svet za konkurenco je neizpolnjevanje sklepa izpodbijal na prizivnem sodišču v Bukarešti, ki pa je tožbo 26. januarja 2001 zavrglo kot nedopustno⁽¹⁸⁾. Nedopustnost je bila utemeljena na dejstvu, da EGO 75 velja za zakonodajni in ne upravni ukrep, katerega zakonitosti svet za konkurenco v skladu z zakonom št. 143/1999 ne more izpodbijati, ter na dejstvu, da morata vlada in parlament morebitna neskladja med pravnimi določbami reševati sama brez vpletanja sodišč. Pritožbo sveta za konkurenco zoper odločitev prizivnega sodišča je 19. februarja 2002 kot nedopustno zaradi podobnih razlogov zavrnilo tudi romunsko vrhovno kasacijsko sodišče⁽¹⁹⁾.
- (19) Romunija je februarja 2000 začela pristopna pogajanja z Unijo. Del teh pogajanj sta bili tudi konkurenčna politika in skladnost s pravili Unije o državni pomoči. V skupnem stališču Evropske unije z dne 21. novembra 2001 je bilo v okviru teh pogajanj navedeno, da „je veliko obstoječih in novih nezdružljivih shem pomoči, ki niso usklajene s pravnim redom EU, vključno z olajšavami, opredeljenimi v [EGO 24 in EGO 75]“⁽²⁰⁾.
- (20) Romunija je 31. avgusta 2004 razveljavila vse spodbude iz EGO 24, kakor je bil spremenjen z EGO 75, razen olajšave za davek od dobička. Preklic spodbud iz EGO 24 je začel veljati 22. februarja 2005. V poročilu, priloženemu aktu, ki razveljavlja EGO 24, kakor je bil spremenjen z EGO 75, je razloženo: „Zaradi izpolnjevanja meril, opredeljenih v pravih Skupnosti o državni pomoči, in tudi zaradi dokončanja pogajanj iz poglavja št. 6 – Konkurenčna politika je treba iz nacionalne zakonodaje izločiti vse oblike državne pomoči, ki niso združljive s pravnim redom Skupnosti na tem področju, zato je v zvezi s tem predlagana razveljavitev [...] določb točke (b), točke (d) in točke (e) odstavka (1) člena 6 izrednega odloka vlade št. 24/1998 o prikrajšanih območjih [...]“⁽²¹⁾.

Naložbe tožnikov in arbitražni postopki ICSID

- (21) Tožniki so v prvih letih tega tisočletja v Romuniji opravili določene naložbe na območju Ştei-Nucet v okrožju Bihor. Družba S.C. European Food S.A. je pridobila trajno investitorsko potrdilo 1. junija 2000, družbi S.C. Starmill S.R.L. in S.C. Multipack pa 17. maja 2002; s tem so družbe postale upravičene do ugodnosti sheme iz EGO 24, kakor je bil spremenjen z EGO 75, za naložbe, ki so jih od teh datumov opravljale v romunski regiji Ştei-Nucet v okrožju Bihor.
- (22) Leta 2003 sta Romunija in Švedska sklenili bilateralno investicijsko pogodbo, ki je vlagateljem vseh držav zagotovila (tudi za naložbe, opravljene pred začetkom veljavnosti bilateralne investicijske pogodbe⁽²²⁾) določeno zaščito pri vlaganju v drugih državah. Bilateralna investicijska pogodba je med drugim zagotovila pravično in nepristransko obravnavo kritih naložb v državi gostiteljici, ki se je razlagala tako, da je vključevala tudi varstvo legitimnih pričakovanj vlagateljev. Poleg tega je vlagateljem omogočila, da sprožijo postopek pred mednarodnim arbitražnim sodiščem, če menijo, da jim država gostiteljica krši pravice, ki so jim zagotovljene z bilateralno investicijsko pogodbo. Brata Micula imata švedsko državljanstvo, zato sta trdila, da njune naložbe v Romuniji krije bilateralna investicijska pogodba.
- (23) Tožniki so 28. julija 2005 v odziv na preklic spodbud za naložbe v okviru EGO 24 zahtevali ustanovitev arbitražnega sodišča v skladu z določbami bilateralne investicijske pogodbe o reševanju sporov. Sodišče je s sklepom z dne 24. septembra 2008 ugotovilo, da so pritožbe tožnikov dopustne. Tožniki so najprej zahtevali ponovno vzpostavitev spodbud za naložbe iz EGO 24, ki so bile 22. februarja 2005 preklicane. Vendar so med postopkom leta 2009 svoj zahtevek delno umaknili in namesto tega zahtevali nadomestilo za škodo, ki jim je

⁽¹⁸⁾ Civilna odločitev št. 26; glej točko 219 odločbe.

⁽¹⁹⁾ Glej točko 224 odločbe.

⁽²⁰⁾ Skupno stališče Evropske unije z dne 21. novembra 2001, CONF-RO 43/01, str. 4. Komisija med pristopnim procesom države prosilke redno predlaga t. i. skupna stališča, v katerih je ovrednoten napredek države kandidatke pri izpolnjevanju pristopnih meril; ta skupna stališča nato sprejme Svet.

⁽²¹⁾ Utemeljitveno poročilo, priloženo EGO 94/2004, z dne 26. avgusta 2004, str. 12–13.

⁽²²⁾ Člen 9(1) bilateralne investicijske pogodbe.

nastala zaradi preklica spodbud iz EGO 24. Tožniki so Romuniji očitali, da jim je s preklicem spodbud kršila legitimna pričakovanja, da bodo spodbude na voljo do 1. aprila 2009. Po mnenju tožnikov je torej Romunija kršila svojo obveznost poštene in pravične obravnave, do katere so bili v skladu s členom 2(3) bilateralne investicijske pogodbe kot švedski vlagatelji upravičeni.

- (24) V arbitražnem postopku je Komisija posredovala kot *amicus curiae*. V okviru posredovanja je Komisija 20. julija 2009 obrazložila, da so bile spodbude iz EGO 24: „nezdružljive s pravili Skupnosti o državni pomoči. Predvsem niso spoštovale zahtev prava Skupnosti glede upravičenih stroškov in intenzivnosti pomoči. Poleg tega je šlo pri olajšavah za pomoč za tekoče poslovanje, ki je v skladu s pravili o regionalni pomoči prepovedana“.
- (25) Komisija je prav tako ugotovila, da bi „vsakršna odločitev sodišča o ponovni uvedbi privilegijev, ki jih je Romunija ukinila, ali dodelitvi odškodnin tožnikom za izgubo teh privilegijev, privedla do odobritve nove pomoči, kar pa ne bi bilo združljivo s Pogodbo ES“. Sodišču je tudi svetovala, da „izvršitev [kakršne koli odločbe, ki bi od Romunije zahtevala ponovno vzpostavitev naložbenih shem, za katere je bilo med pristopnimi pogajanjimi ugotovljeno, da niso združljive z notranjim trgovom,] torej ni mogoča, če bi bila v nasprotju s pravili politike EU o državni pomoči“.
- (26) Sodišče je v odločbi z dne 11. decembra 2013 ugotovilo, da je Romunija s preklicem spodbud iz EGO 24 „kršila legitimna pričakovanja tožnikov glede razpoložljivosti spodbud iz EGO 24“ do 1. aprila 2009 ⁽²³⁾. Sodišče je poleg tega ugotovilo, da je bila razen ohranitve obveznosti vlagateljev iz EGO 24 po preklicu zadevnih spodbud „razveljavitev spodbud s strani Romunije ustrezen ukrep za izvajanje racionalne politike“ ⁽²⁴⁾. Vendar je sodišče nadalje navedlo ⁽²⁵⁾: „[T]a sklep ne spremeni zgoraj navedenega mnenja sodišča [...], da je Romunija spodkopala legitimna pričakovanja tožnikov glede trajne razpoložljivosti spodbud do 1. aprila 2009. Ukrepi Romunije so bili zato do tožnikov nepošteni ali nepravilni, čeprav so bili večinoma ustrezno in skrbno prilagojeni izvajanju racionalne politike.“
- Sodišče je svojo analizo končalo z navedbo ⁽²⁶⁾: „[Z] razveljavitvijo spodbud iz EGO 24 pred 1. aprilom 2009 Romunija ni ravnala nerazumno ali v slabi veri (nerazumno je [Romunija] ravnala le s tem, ko je po prekinitvi spodbud ohranila obveznosti vlagateljev). Vendar sodišče zaključí z večinskim sklepom, da je Romunija prekršila legitimna pričakovanja tožnikov, da bodo spodbude v pretežno enaki obliki na voljo do 1. aprila 2009. Poleg tega Romunija ni delovala pregledno, s tem ko tožnikov ni pravočasno obvestila, da bo to ureditev ukinila pred navedenim datumom izteka. Sodišče zato meni, da Romunija ni ‚zagotovila poštene in pravične obravnave naložb‘ tožnikov v smislu člena 2(3) bilateralne investicijske pogodbe.“
- (27) Sodišče je nadalje odločilo, da mora Romunija tožnikom plačati odškodnino ⁽²⁷⁾. Sodišče je tožnikom dodelilo odškodnino v višini 376 433 229 RON z obrestmi. Odškodnina je sestavljena na naslednji način: sodišče je odločilo, da mora Romunija tožnikom plačati 85,1 milijona RON ⁽²⁸⁾ odškodnine za povečane stroške sladkorja (za katerega so morali tožniki po preklicu olajšave za surovine plačati carinske dajatve), 17,5 milijona RON ⁽²⁹⁾ odškodnine za povečane stroške surovin, ki niso sladkor in PET ⁽³⁰⁾, 18,1 milijona RON ⁽³¹⁾ odškodnine za izgubo sposobnosti ustvarjanja zalog sladkorja po nižjih cenah ter 255,7 milijona RON ⁽³²⁾ odškodnine za izgubljeni

⁽²³⁾ Točka 725 odločbe.

⁽²⁴⁾ Točka 827 odločbe.

⁽²⁵⁾ Glej opombo 24.

⁽²⁶⁾ Točka 872 odločbe.

⁽²⁷⁾ Točka 875 odločbe in naslednje.

⁽²⁸⁾ Ta znesek je obračunan za uvoze, opravljene med 22. februarjem 2005 in 31. marcem 2009.

⁽²⁹⁾ Glej opombo 28.

⁽³⁰⁾ Tožniki so zahtevali nadomestilo za povečane stroške PET. Vendar je sodišče ta zahtevek zavrnilo z razlago, da tožniki pri uvozu PET olajšave za surovine niso nikoli dejansko koristili.

⁽³¹⁾ Ta znesek je obračunan na podlagi carinskih dajatev, zaračunanih za uvoženi sladkor, in temu bi se bilo mogoče izogniti, če bi lahko tožnik naredil zalogo sladkorja pred predvidenim iztekom EGO (tj. pred 1. aprilom 2009). Primerjalna vrednost temelji na zalogah v letih 2004/2005.

⁽³²⁾ Izgubljeni dobiček je izračunan za obdobje 2004–2008, in sicer za izgubo tržnih deležev brezalkoholnih pijač in drugih proizvodov, ki so vsebovali sladkor. V pritožbi je navedeno, da so po preklicu spodbud EGO stroški narasli, kar je povzročilo višje cene in posledično nižje tržne deleže.

dobiček zaradi izgubljene prodaje končnega blaga. Poleg tega je sodišče Romuniji naložilo plačilo obresti (ROBOR plus 5 %), obračunanih od 1. marca 2007 za povečane stroške sladkorja in drugih surovin, od 1. novembra 2009 za izgubo sposobnosti ustvarjanja zalog sladkorja in od 1. maja 2008 za izgubljeni dobiček. Na dan sprejetja odločbe so glavnica in obresti, dodeljene tožnikom, znašale 791 882 452 RON, kot je prikazano v preglednici.

Odškodnine in obresti, dodeljene tožnikom z odločbo

Dodeljene odškodnine	Znesek (v RON)	Obresti, obračunane od
Povečan strošek sladkorja	85 100 000	1. marca 2007
Povečani stroški surovin, ki niso sladkor ali PET	17 500 000	1. marca 2007
Izgubljena možnost ustvarjanja zalog sladkorja	18 133 229	1. novembra 2009
Izgubljen dobiček od prodaje končnega blaga	255 700 000	1. maja 2008
SKUPAJ	376 433 229	Skupni znesek z obrestmi dne 11. decembra 2013: 791 882 452 RON

Postopki ICSID za razveljavitev

- (28) Romunija je 18. aprila 2014 pri začasnem odboru vložila predlog za razveljavitev odločbe na podlagi člena 52 Konvencije o reševanju investicijskih sporov med državami in državljani drugih držav z dne 18. marca 1965 (v nadaljnjem besedilu: konvencija ICSID). Zaradi postopkovnih pravil, ki se uporabljajo za te postopke, Romunija tega predloga ni predložila Komisiji. Vendar je postalo jasno, da je Romunija v svojem predlogu začasni odbor zaprosila tudi, naj odredi odlog izvršitve odločbe, dokler ne sprejme odločitve glede predloga o razveljavitvi. Romunija je v dopisu z dne 18. avgusta 2014 Komisiji sporočila, da ji je začasni odbor s sklepom z dne 7. avgusta 2014 odobril odlog izvršitve odločbe, če v enem mesecu zagotovi naslednje: „Romunija se brez vsakih pogojev (vključno s tistimi, povezanimi s pravom ali odločbami [EU]) zavezuje, da bo v primeru, če odločba ne bo razveljavljena, po obvestilu o odločitvi glede razveljavitve v celoti plačala svoje finančne obveznosti, ki ji jih nalaga odločba v zadevi ICSID št. ARB/05/20 in ki jih dolguje tožnikom.“
- (29) Komisija je Romuniji na njeno zahtevo pojasnila, da se ne more brezpogojno zavezati, da bo tožnikom plačala odškodnino, ki jim je bila dodeljena z odločbo, tudi če bi zaradi tega kršila svoje obveznosti po pravu Unije in ne glede na katero koli odločitev Komisije. Romunija je posredovala ustrezen odgovor začasnemu odboru, ki je 7. septembra 2014 odlog izvršitve razveljavil.
- (30) Komisija je 15. oktobra 2014 začasni odbor zaprosila za dovoljenje, da v postopku razveljavitve posreduje kot stranka, ki ni v sporu. Začasni odbor je dovoljenje za posredovanje odobril 4. decembra 2014 in Komisija je svoje stališče *amicus curiae* v tem postopku predložila 9. januarja 2015.

Ukrepi tožnikov za priznanje in izvršitev odločbe na sodiščih v Romuniji in ZDA

- (31) Romunski organi so službe Komisije nadalje obvestili o nacionalnih postopkih, ki so jih začeli tožniki za uveljavitev odločbe. Viorel Micula je februarja 2014 najprej začel sodni postopek, da bi dosegel priznanje odločbe na podlagi novega zakona o pravnem postopku (členi 1124 do 1132) ⁽³³⁾. Komisija je 7. maja 2014 posredovala v tem postopku v skladu s členom 23a(2) Uredbe (ES) št. 659/1999. Vendar je Viorel Micula 28. maja 2014 postopek prekinil, zato sodba ni bila izrečena. Ločeno od tega postopka so 18. marca 2014 ostali štirje tožniki (S.C. European Food S.A., S.C. Starmill S.R.L., S.C. Multipack in g. Ioan Micula) začeli sodni postopek v Romuniji, da bi dosegli uveljavitev odločbe v skladu s členom 54 konvencije ICSID, pri čemer so zahtevali plačilo 80 % neporavnane zneska (tj. 301 146 583 RON) in pripadajočih obresti.

⁽³³⁾ Zadeva št. 3456/3/2014, sodišče v Bukarešti.

- (32) Sodišče v Bukarešti je 24. marca 2014 dovolilo izvršitev odločbe, ki so jo zahtevali navedeni štirje tožniki, ob upoštevanju, da je na podlagi člena 54 konvencije ICSID, ki jo je Romunija ratificirala in je del nacionalnega pravnega reda, odločba neposredno izvršljiv ukrep in jo je treba obravnavati kot pravnomočno nacionalno sodbo, zaradi česar postopek za priznanje odločbe na podlagi novega romunskega zakona o pravnem postopku (členi 1123 do 1132) ni potreben ⁽³⁴⁾. Izvršitelj je 30. marca 2014 začel izvršilni postopek, s tem ko je romunskemu ministrstvu za finance določil šestmesečni rok, da navedenim štirim tožnikom izplača 80 % odškodnine, obresti in druge stroške, odobrene z odločbo.
- (33) Romunija je izvršitev odločbe izpodbijala na sodišču v Bukarešti, kjer je zaprosila za začasne ukrepe, tj. za začasno prekinitev izvršitve do sprejetja odločitve o vsebini zadeve ⁽³⁵⁾. Sodišče v Bukarešti je 14. maja 2014 izvršitev odločbe začasno prekinilo do sprejetja odločitve glede utemeljenosti izpodbijanja Romunije in njene prošnje za začasno prekinitev izvršitve. Komisija je 26. maja 2014 posredovala v tem postopku v skladu s členom 23a(2) Uredbe (ES) št. 659/1999. Komisija je sodišče v Bukarešti pozvala, naj začasno prekine in razveljavi prisilno izvršitev odločbe. Podredno ga je pozvala, naj vprašanje predloži v predhodno odločanje Sodišču Evropske unije (v nadaljnjem besedilu: SEU).
- (34) Sodišče v Bukarešti je 23. septembra 2014 v zadevi o začasnih ukrepih razveljavilo začasno prekinitev in zavrnilo prošnjo Romunije, da se izvršitev odločbe začasno prekine. Glavni razlog za zavrnitev je bila odločitev začasnega odbora ICSID z dne 7. septembra 2014, s katero je bil odlog izvršitve razveljavljen (glej uvodno izjavo 29). Romunija se je 30. septembra 2014 odločila za pritožbo zoper sklep sodišča v Bukarešti z dne 23. septembra 2014 ⁽³⁶⁾. Sodišče v Bukarešti je 13. oktobra 2014 zavrnilo zahtevo za predložitev vprašanj v predhodno odločanje SEU na podlagi člena 267 Pogodbe. Romunija je 17. oktobra 2014 po sklepu Komisije z dne 1. oktobra 2014 o začetku formalnega postopka preiskave v okviru zadeve št. 15755/3/2014 pred sodiščem v Bukarešti znova zaprosila za začasne ukrepe v obliki začasne prekinitve prisilne izvršitve odločbe.
- (35) Kljub obveznosti vseh romunskih organov, tudi sodnih, da spoštujejo sklepa Komisije z dne 26. maja 2014 in 1. oktobra 2014, je izvršitelj, ki ga je imenovalo sodišče v Bukarešti, 31. oktobra 2014 izdal odredbe o zaplembi računov romunskega ministrstva za finance in zahtevi po plačilu 80 % odškodnine, dodeljene z odločbo. Zaradi nalogov za zaseg premoženja, ki jih je izdal izvršitelj, so nekateri deli državne blagajne in bančni računi ministrstva za finance trenutno zamrznjeni.
- (36) Sodišče v Bukarešti je 24. novembra 2014 zavrnilo tudi tožbo Romunije zoper izvršitev odredbe z dne 24. marca 2014, vključno s prošnjo za začasne ukrepe z dne 17. oktobra 2014. Romunija se je 14. januarja 2015 pritožila zoper sklep sodišča v Bukarešti ⁽³⁷⁾. Prizivno sodišče v Bukarešti je 24. februarja 2015 razveljavilo sklep sodišča v Bukarešti z dne 23. septembra 2014 in začasno prekinilo prisilno izvršitev do izida pritožbenega postopka zoper sklep sodišča v Bukarešti z dne 24. novembra 2014. Komisija se je odločila zaprositi za dovoljenje za posredovanje v teh pritožbenih postopkih na podlagi člena 23a(2) Uredbe Sveta (ES) št. 659/1999.
- (37) Sodno imenovani izvršitelj je 5. januarja 2015 romunskemu ministrstvu za finance zasegel 36 484 232 RON (približno 8,1 milijona EUR ⁽³⁸⁾). Od tega zneska je nato 34 004 232 RON (približno 7,56 milijona EUR) enakomerno razdelil med tri od petih tožnikov, preostanek pa je obdržal kot nadomestilo za stroške izvajanja. Sodno imenovani izvršitelj je med 5. in 25. februarjem 2015 romunskemu ministrstvu za finance zasegel še 9 197 482 RON (približno 2 milijona EUR) ⁽³⁹⁾. Ministrstvo za finance je 9. marca 2015 na blokirani račun prostovoljno nakazalo preostali znesek v višini 472 788 675 RON (približno 106,5 milijona EUR ⁽⁴⁰⁾) (vključno s stroški za sodno imenovanega izvršitelja v višini 6 028 608 RON) za vseh pet tožnikov in tako izvršilo odločbo. Vendar lahko navedenih pet tožnikov denar dvigne le, če Komisija odloči, da je državna pomoč, ki je bila dodeljena na podlagi odločbe, združljiva z notranjim trgom.

⁽³⁴⁾ Odredba sodišča v Bukarešti, izdana v zadevi št. 9261/3/2014, oddelek IV, civilno pravo.

⁽³⁵⁾ Zadeva št. 15755/3/2014, sodišče v Bukarešti, oddelek III, civilno pravo.

⁽³⁶⁾ Zadeva št. 15755/3/2014/a1, prizivno sodišče v Bukarešti, oddelek IV, civilno pravo.

⁽³⁷⁾ Glej opombo 36.

⁽³⁸⁾ Referenčni menjalni tečaj Evropske centralne banke dne 5. januarja 2015: 1 EUR = 4,49 RON.

⁽³⁹⁾ Glej opombo 38.

⁽⁴⁰⁾ Referenčni menjalni tečaj Evropske centralne banke dne 9. marca 2015: 1 EUR = 4,44 RON.

- (38) Poleg tega je Komisija odkrila, da je g. Viorel Micula zoper Romunijo vložil tudi predlog za izvršbo na zveznem okrožnem sodišču za Zvezno okrožje Kolumbija v Združenih državah ⁽⁴¹⁾. Ta zadeva še čaka na obravnavo. Komisija namerava zaprositi za dovoljenje za vložitev svojega stališča *amicus curiae* v tem postopku. G. Viorel Micula je 3. oktobra 2014 proti Romuniji sprožil tudi izvršilni postopek na sodiščih v Romuniji, vendar je ta zahtevek sodišče v Bukarešti 3. novembra 2014 zavrnilo.

3. OPIS UKREPA IN RAZLOGOV ZA ZAČETEK POSTOPKA

Opis ukrepa

- (39) Zadevni ukrep je plačilo odškodnine, ki jo je sodišče dodelilo tožnikom z odločbo, bodisi z izvedbo ali izvršitvijo te odločbe, in obresti, obračunanih od izdaje odločbe.
- (40) Kot je navedeno v uvodni izjavi 3, je Romunija odškodnino že delno poravnala na začetku leta 2014 z odpisom davčnih dolgov, ki jih je eden od tožnikov, S.C. European Food S.A., dolgoval državi Romuniji. Na ta način odpisani davčni dolg je znašal 337 492 864 RON (približno 76 milijonov EUR ⁽⁴²⁾).
- (41) Kot je navedeno v uvodni izjavi 37, je sodno imenovani izvršitelj z namenom izvršitve odločbe romunskemu ministrstvu za finance zasegel 45 681 714 RON (približno 10,17 milijona EUR ⁽⁴³⁾). Poleg tega so romunski organi na blokirani račun za vseh pet tožnikov prostovoljno nakazali preostali znesek v višini 472 788 675 RON (približno 106,5 milijona EUR ⁽⁴⁴⁾) (vključno s stroški za sodno imenovanega izvršitelja v višini 6 028 608 RON).
- (42) Po mnenju romunskih organov je bila arbitražna odločba v celoti izvedena.

Razlogi za začetek formalnega postopka preiskave

- (43) Komisija je v sklepu o začetku postopka predhodno sklenila, da plačilo odškodnine, ki jo je sodišče dodelilo tožnikom z izvedbo ali izvršitvijo odločbe, pomeni državno pomoč v smislu člena 107(1) Pogodbe. Predhodni sklep temelji na predhodnih ugotovitvah, da:
- pet tožnikov tvori eno gospodarsko enoto, ki se mora obravnavati kot podjetje,
 - bi plačilo dodeljene odškodnine za tožnike pomenilo gospodarsko prednost, ki jim sicer na trgu ne bi bila na voljo,
 - obstoja prednosti ne preprečuje dejstvo, da je odškodnina, ki jo je dodelilo sodišče, opredeljena kot odškodnina za škodo, ker odločba ne spada v obseg sodbe *Asteris*, po kateri je odškodnina ločena od državne pomoči,
 - je odobrena prednost selektivna, saj bi imeli od ukrepa korist le tožniki,
 - je prednost odobrena iz državnih sredstev, saj bi se zadevna plačila financirala iz državnega proračuna, in da je sklep o odobritvi prednosti mogoče pripisati Romuniji ne glede na to, ali je Romunija odločbo izvedla prostovoljno ali na odredbo sodišča,
 - plačilo odškodnine, dodeljene tožnikom, izkrivlja konkurenco in vpliva na trgovino med državami članicami.
- (44) Komisija je nato sklenila, da uporaba pravil o državni pomoči v tem primeru ne vpliva na pravice in obveznosti, zaščitene s členom 351 Pogodbe. Komisija je nadalje ugotovila, da bi plačilo odškodnine, dodeljene tožnikom, pomenilo novo pomoč, ker bi bila izvedba ali izvršitev odločbe opravljena po pristopu Romunije k Uniji, in da ni pomembno, da so nekateri stroški, ki bi bili v okviru ukrepa dejansko povrnjeni, tožnikom nastali pred pristopom. Komisija je zato sprejela predhodni sklep, da plačilo odškodnine, ki jo je sodišče dodelilo tožnikom z izvedbo ali izvršitvijo odločbe, ne bi bilo združljivo z notranjim trgov, ker ne bi izpolnjevalo ustreznih pogojev združljivosti za regionalno pomoč.

⁽⁴¹⁾ Zadeva št. 1-14-cv-600 Viorel Micula proti vladi Romunije na zveznem okrožnem sodišču za Zvezno okrožje Kolumbija – Peticija za potrditev odločbe ICSID in vpis sodbe.

⁽⁴²⁾ Glej opombo 7.

⁽⁴³⁾ Glej opombo 38.

⁽⁴⁴⁾ Glej opombo 40.

4. PRIPOMBE ROMUNIJE

- (45) Romunija navaja, da v skladu s členom 54(1) konvencije ICSID, katere pogodbenica je Romunija postala leta 1975, vsaka država pogodbenica „prizna vsako odločbo, sprejeto na podlagi te konvencije, za obvezujočo in finančne obveznosti, naložene z odločbo, uveljavi na svojem ozemlju kot pravnomočno sodbo sodišča v zadevni državi“. Romunija trdi, da ima po tej klavzuli vsaka država pogodbenica obveznost priznati in uveljaviti arbitražno odločbo ICSID, katere izvršitev ni bila razveljavljena v skladu s pravili iz konvencije ICSID, ne da bi se bilo mogoče zoper odločbo pritožiti pri nacionalnih sodiščih.
- (46) Romunija poudarja, da mora romunska vlada upoštevati romunsko ustavo, v skladu s katero ne sme neupravičeno vplivati na odločitve nacionalnih sodnikov glede vprašanja o uveljavitvi oz. neuveljavitvi odločbe. Poudarja, da je nacionalno sodišče samostojno odločilo, da različni predpisi, ki jih je Komisija izdala leta 2014, po romunskem pravu ne bi mogli zadržati uveljavitve odločbe. Romunija nadalje utemeljuje, da ima sicer pravo Unije v skladu z romunsko ustavo praviloma prednost pred (običajnim) romunskim nacionalnim pravom, ne more pa ovreči romunske ustave.
- (47) Poleg tega Romunija zatrjuje, da odškodnina, ki jo je sodišče dodelilo tožnikom, ne bi smela biti obravnavana kot nezdržljiva nova pomoč, temveč kot odškodnina za škodo v smislu sodbe *Asteris*. Romunija zlasti ugovarja uporabi sodbe *Lucchini* v obravnavani zadevi, in sicer z utemeljitvijo, da se dejansko ozadje zadevnega primera razlikuje od ozadja, na podlagi katerega je SEU razsodilo v primeru *Lucchini* ⁽⁴⁵⁾.
- (48) Romunija večkrat poudarja navzkrižja, ki so v zadevnem primeru očitna med obveznostmi, ki jih Romuniji na eni strani nalaga konvencija ICSID, na drugi pa pravo Unije. Trdi, da se izvedba ali izvršitev odločbe ICSID ne bi smela šteti za nezakonito državno pomoč, dokler se na ravni ICSID ne določi, ali naj ima prednost konvencija ICSID ali pravo Unije.

5. PRIPOMBE ZAIINTERESIRANIH STRANI

- (49) Edina zainteresirana stran, ki je predložila svoja stališča glede sklepa o začetku postopka, so bili tožniki v arbitražnem postopku, na podlagi katerega je bila sprejeta odločba. Tožniki so ugovarjali zoper predhodne ugotovitve v sklepu o začetku postopka. Predvsem so imeli pripombe glede (i) ozadja zadeve in (ii) domnevno nepravilnega opisa ukrepa; trdijo, da (iii) ni navzkrižij med pravili Unije o državni pomoči in bilateralnimi investicijskimi pogodbami med državami članicami EU; zatrjujejo, da (iv) izvedba ali izvršitev odločbe ne pomeni državne pomoči ali (v) vsaj ne nove pomoči; trdijo, da bi bila, če bi bila označena kot pomoč, (vi) izvedba ali izvršitev odločbe združljiva pomoč; vztrajajo, da (vii) varstvo legitimnih pričakovanj Komisiji preprečuje, da bi sprejela negativno odločitev; in trdijo tudi, da (viii) mora Komisija sprejeti ukrepe za ustrezno vključitev tožnikov v postopek preiskave.

Glede ozadja zadeve

- (50) Tožniki razložijo, da se je Romunija po razpadu komunističnega režima leta 1989 znašla v hudem ekonomskem pomanjkanju. Stanje je bilo tako slabo, da Romunija leta 1995, ko je začela pristopni proces k Evropski uniji, še zdaleč ni izpolnjevala pristopnih meril Unije. Romunska vlada je v prizadevanju, da bi pospešila gospodarski razvoj in zmanjšala regionalne razlike, vzpostavila okvir za regionalni razvoj in kmalu zatem sprejela EGO 24, da bi spodbudila naložbe zasebnega sektorja v prikrajšanih regijah. Spodbude iz EGO 24 so bile namenjene izključno vlagateljem, ki so ustvarjali delovna mesta v najbolj prikrajšanih regijah ene najrevnejših držav v Evropi. V zvezi s tem tožniki zlasti poudarjajo, da EGO 24 vlagateljem ni le zagotovil prednosti, temveč jim je naložil tudi obveznosti, med drugim dolžnost ustvarjanja delovnih mest in zaposlovanja predhodno brezposelnih delavcev, razvoja in proizvodnje novih materialov v prikrajšani regiji, ohranjanja sedežev novo ustvarjenih družb v prikrajšani regiji ter pridobitve investitorskega potrdila.
- (51) Tožniki nadalje razložijo, da so njihove družbe pridobile investitorska potrdila med letoma 2000 in 2002 za naložbe v okrožju Bihor. V skladu s pogoji teh investitorskih potrdil, ki so bila veljavna do 1. aprila 2009, so se tožniki zavezali, da bodo naložbe nadaljevali „dvakrat toliko časa, kolikor bodo [tožniki] uživali prednosti“, ki jim jih zagotavlja EGO 24. Tožniki trdijo, da so s svojimi naložbami ustvarili približno 9 000 novih delovnih mest, od katerih jih 7 000 obstaja še danes. Zatrjujejo tudi, da so njihove naložbe privedle do pomembnih učinkov

⁽⁴⁵⁾ Glej uvodno izjavo 39 sklepa o začetku postopka.

prelivanja v regiji. Tožniki na podlagi teh ugotovitev sklenejo, da so s svojimi naložbami pomagali ublažiti stisko, ki je bila posledica slabih gospodarskih razmer v okrožju Bihor, in izboljšali kakovost življenja v tej regiji.

- (52) Kar zadeva zakonodajo o državni pomoči, ki se je v Romuniji uporabljala pred njenim pristopom k Uniji, tožniki zatrjujejo, da glede na to, da je bil EGO 24 sestavljen pred začetkom veljavnosti zakona št. 143/1999, je kot tak pomenil obstoječo pomoč za namen tega zakona in zanj ni bilo potrebno dovoljenje sveta za konkurenco. Tožniki opozarjajo tudi na to, da svet za konkurenco takrat, ko je na romunskih sodiščih poskušal izpodbijati EGO 75, ni oporekal združljivosti EGO 24 z zakonom št. 143/1999. Opozarjajo še, da Unija razen v skupnem stališču EU z dne 21. novembra 2001 ni v nobeni drugi izjavi, ki jo je izdala v času pristopnega procesa, posebej navedla, da je EGO 24 s stališča državne pomoči problematičen.
- (53) Za zaključek tožniki navajajo, da bi bile v primeru, če se odločba ne izvede v celoti ali če bi se moral del, ki je bil že izveden z odpisom davčnih dolgov tožnikov od dolgovane odškodnine, vrniti, posledice za tožnike in regijo katastrofalne, saj bi to ogrozilo tisoče delovnih mest ter zaustavilo gospodarski razvoj v regiji.

Glede opisa ukrepa

- (54) Tožniki zatrjujejo, da sklep o začetku postopka ni dosleden pri opredelitvi zadevnega ukrepa. Pri uvodnih izjavah 25 in 26 sklepa o začetku postopka tožniki opozarjajo, da Komisija sicer trdi, da preiskuje le izvajanje ali izvrševanje odločbe, v resnici pa izpodbija temeljno shemo iz EGO 24. Tožniki trdijo tudi, da tako in tako ni bilo nikoli veljavno ugotovljeno, ali EGO 24 pomeni nezdružljivo državno pomoč.
- (55) Na podlagi nadaljnje navedbe, da sklep o začetku postopka napačno opredeljuje odločbo, tožniki zatrjujejo, da odločba izključno dodeljuje odškodnino za škodo, ki jo je Romunija povzročila s kršenjem bilateralne investicijske pogodbe, in ne podvaja ugodnosti iz EGO 24. Po navedbah tožnikov sodišče ni dodelilo odškodnine za predčasno ukinitve spodbud iz EGO 24 kot take, temveč zato, ker so ukrepi, za katere je bilo ugotovljeno, da kršijo bilateralno investicijsko pogodbo, ti, da je Romunija ravnala nerazumno, ker (i) je ohranila vse obveznosti vlagateljev iz EGO 24, čeprav je ukinila skoraj vse ugodnosti iz njega, (ii) spodbopala legitimna pričakovanja tožnikov glede trajne razpoložljivosti spodbud iz EGO 24 in (iii) ni zagotovila zadostne preglednosti tožnikom.
- (56) Tožniki nadalje navajajo, da sklep o začetku postopka temelji na predpostavki, da je EGO 24 pomenil nezdružljivo pomoč, in da je ta predpostavka napačna, ker združljivost EGO 24 kot državne pomoči ni bila nikoli veljavno ugotovljena.

Glede neobstoja navzkrižij med pravili Unije o državni pomoči in bilateralnimi investicijskimi sporazumi med državami članicami EU

- (57) V zvezi z uvodnimi izjavami 51 do 55 sklepa o začetku postopka tožniki trdijo, da določbe prava Unije glede obveznosti, ki jih imajo države članice po mednarodnem pravu, v tej zadevi niso pomembne, ker ni navzkrižij med zakonodajo Unije o državni pomoči in bilateralnimi investicijskimi sporazumi. Tožniki zatrjujejo, da je vsakršno navzkrižje izključeno, ker se je zadevni arbitražni postopek začel, preden je Romunija pristopila k Uniji. Obveznost izpolnjevanja odločbe naj bi za Romunijo začela veljati takrat, ko naj bi prekršila bilateralno investicijsko pogodbo, kar pa je bilo pred njenim pristopom k Uniji in torej ni v pristojnosti prava Unije.

Glede opredelitve izvajanja/izvrševanja odločbe kot državne pomoči

- (58) Tožniki navajajo, da izvedba ali izvršitev odločbe s strani Romunije ne pomeni državne pomoči v smislu člena 107(1) Pogodbe.
- (59) Prvič, medtem ko tožniki ne ugovarjajo opredelitvi, da so S.C. European Food S.A., S.C. Starmill S.R.L. in S.C. Multipack podjetja, pa zatrjujejo, da za Ioana in Viorela Miculo ni mogoče trditi, da opravljata gospodarske dejavnosti. Predvsem naj bratov Micula ne bi bilo mogoče opredeliti za podjetji zgolj na podlagi dejstva, da imata delnice v različnih podjetjih. Poleg tega tožniki menijo, da navedenih treh podjetij in bratov Micula ni mogoče obravnavati kot ene gospodarske enote, saj brata nimata enakih interesov kot podjetja.
- (60) Drugič, tožniki poudarjajo, da jim izvedba odločbe ne prinese prednosti. Zatrjujejo, da ukrepi, namenjeni izpolnitvi pravnih obveznosti, kot je plačilo odškodnine za škodo, ne pomenijo prednostne obravnave podjetij. V zvezi s tem tožniki trdijo, da se Komisija ne more zanašati na izjavo generalnega pravobranilca Colomera v zadevi *Atzeni*, ker je šlo v tej zadevi za odškodnino, plačano upravičencem za vračilo nezdružljive pomoči, ki je bila že izplačana.

Tožniki navajajo, da njim državna pomoč – zlasti ne nezakonita državna pomoč – ni bila izplačana, po čemer se njihova zadeva razlikuje od zadeve *Atzeni*. Navajajo še, da njihove zadeve ni mogoče enačiti z zadevami, navedenimi v sklepu o začetku postopka, pri katerih so bile za državno pomoč ocenjene že same pogodbene klavzule, v skladu s katerimi je bilo upravičencem dodeljeno vračilo nezdružljive državne pomoči.

- (61) Tožniki nadalje navajajo, da bi izvedba ali izvršitev odločbe popolnoma spadala v sodbo *Asteris*. Trdijo, da zadeva *Asteris* in zadeve, kot sta *Denkavit* ⁽⁴⁶⁾ in *ThyssenKrupp* ⁽⁴⁷⁾, temeljijo na načelu, da plačilo odškodnine ni v pristojnosti držav članic, tako da ne more veljati za državno pomoč. Trdijo tudi, da so obveznosti Romunije iz bilateralne investicijske pogodbe izraz splošnih pravil o odgovornosti, za katere se uporablja sodba *Asteris*. Kar zadeva trditve Komisije, da se sodba *Asteris* ne uporablja za odškodnino, plačano na podlagi bilateralnih investicijskih pogodb med državami članicami EU, ki se štejejo za nezdružljive s pravom Unije, tožniki navajajo, da taka nezdružljivost, tudi če bi bila prisotna, ne bi povzročila neveljavnosti odločbe, odobrene na podlagi take bilateralne investicijske pogodbe. Poleg tega se izvedba ali izvršitev odločbe ne bi mogla šteti za odobritev državne pomoči „skozi zadnja vrata“, saj odločba ne bi ponovno uvedla ukinjene sheme iz EGO 24; nasprotno, odločba naj bi odobrila odškodnino za avtonomno odločitev Romunije, da, med drugim, ohrani nerazumno breme, naloženo tožnikom.
- (62) Tožniki nadalje zatrjujejo, da so trditve Komisije o nezdružljivosti bilateralne investicijske pogodbe s pravom Unije nepomembne, ker se je spor, zaradi katerega je bil sprožen arbitražni postopek in sprejeta odločba, začel pred pristopom Romunije k Uniji. S trditvijo, da argumenti Komisije v sklepu o začetku postopka temeljijo na zmotni povezavi izvedbe/izvršitve odločbe z nezdružljivostjo sheme iz EGO 24, tožniki ponovno potrjujejo, da z odločbo ni bila odškodnina v nobenem primeru dodeljena na podlagi odločitve Romunije, da ravna v skladu s pravili Unije o državni pomoči.
- (63) Tožniki nadalje oporekajo, da ima sodba SEU v zadevi *Lucchini*, na katero se Komisija sklicuje v sklepu o začetku postopka, kakršen koli pomen za njihovo zadevo. Menijo, da je bilo v zadevi *Lucchini* dokazano le, da določbe nacionalnega prava ne morejo onemogočiti vračila nezdružljive pomoči, in da ne vpliva na izvedbo/izvršitev arbitražne odločbe, s katero je bila dodeljena odškodnina za kršitev bilateralne investicijske pogodbe.
- (64) Tretjič, kar zadeva pripisljivost izvedbe/izvršitve odločbe Romuniji, tožniki trdijo, da ocena Komisije ne more temeljiti na pripisljivosti samega EGO 24. Nadalje zatrjujejo, da je izvedba/izvršitev odločbe ICSID samodejna in neprostovoljna posledica obveznosti, ki jih ima Romunija po konvenciji ICSID. Tožniki menijo, da nobenega neprostovoljnega dejanja ni mogoče pripisati državi in ne more pomeniti državne pomoči. Poudarjajo tudi, da odločbe ICSID niso na voljo za pregled nacionalnim sodiščem in njihove izvršitve ni mogoče preprečiti zaradi razlogov domačega javnega reda ali nezdružljivosti s pravom Unije.
- (65) Trdijo še, da na obveznosti, ki jih ima Romunija po konvenciji ICSID, ni vplivalo naknadno članstvo Romunije v Uniji. Pojasnjujejo, da se pravo EU v njihovi zadevi ne more uporabljati, ker sta se domnevna kršitev bilateralne investicijske pogodbe in začetek postopka zgodila pred pristopom Romunije k Uniji.
- (66) Četrtič, kar zadeva selektivnost, tožniki trdijo, da izvedba/izvršitev odločbe ni selektivna, ker bilateralne investicijske pogodbe in konvencija ICSID vzpostavljajo sistem splošne odgovornosti, ki enako velja za vsakega vlagatelja. Odškodnine, dodeljene v okviru tega sistema, zato niso selektivne. V zvezi s tem tožniki navajajo tudi domnevno trditev Komisije, da „se bilateralne investicijske pogodbe, čeprav zagotavljajo ugodnost v obliki zavarovanja lastninskih pravic v tujini, tehnično ne morejo šteti za državno pomoč, ki jo prepoveduje člen 107(1) [Pogodbe], saj ugodnost ni prednostno dodeljena določenim podjetjem ali za proizvodnjo določenega blaga, temveč se na splošno dodeljuje vsem vlagateljem, ne glede na sektor, v katerem delujejo“.
- (67) Nazadnje tožniki zanikajo, da bi izvedba odločbe lahko izkrivila konkurenco in vplivala na trgovino med državami članicami. Trdijo, da obrazložitev v sklepu o začetku postopka ne more veljati za brata Micula, ki menda nista udeležena v nobeni gospodarski dejavnosti, kar pomeni, da nobeno plačilo, ki bi ga utegnili prejeti, ne more izkriviti konkurence in vplivati na trgovino med državami članicami. Povedano splošneje, tožniki zatrjujejo, da izvedba odločbe tožnikom ne bi dodelila nikakršne ugodnosti, zato se lahko vsakršni učinki na konkurenco ali trgovino izključijo.

⁽⁴⁶⁾ Zadeva 61/79 *Amministrazione delle finanze dello Stato proti Denkavit italiana* EU:C:1980:100.

⁽⁴⁷⁾ Odločba Komisije 2008/408/ES z dne 20. novembra 2007 o državni pomoči C 36/A/06 (ex NN 38/06) Italije za ThyssenKrupp, Cementir in Nuova Terni Industrie Chimiche (UL L 144, 4.6.2008, str. 37).

Glede opredelitve izvajanja/izvrševanja odločbe kot nove pomoči

- (68) Tožniki nadalje oporekajo opredelitvi izvajanja/izvrševanja odločbe kot nove pomoči. Opozarjajo, da sta edina dogodka, ki sta se zgodila po pristopu Romunije, samo sprejetje odločbe in njena izvršitev. Predvsem izvršitev s strani Romunije naj bi bila zgolj samodejna posledica odločbe in ne rezultat posebnega sklepa. Po mnenju tožnikov so bile pomembne časovne točke sprejetje EGO 24, izdaja investitorskih potrdil tožnikom ali najpozneje sklenitev bilateralne investicijske pogodbe. Tožniki se pri utemeljevanju, da bi se moral pri odškodninah, ki se izplačujejo na podlagi zaveze, vključene v mednarodni sporazum, za odločilnega šteti datum sklenitve sporazuma, zanašajo tudi na sodno prakso in prakso Komisije v zvezi z državnimi jamstvi (v skladu s katero je pomembna časovna točka trenutek, ko je jamstvo dano, in ne trenutek, ko se jamstvo uveljavlja ali ko se izvajajo izplačila).

Glede združljivosti izvajanja/izvrševanja odločbe

- (69) Tožniki najprej zatrjujejo, da mora Komisija pri preiskovanju nepriglašene pomoči, za katero zadevna država članica ne predloži nikakršnih argumentov glede združljivosti, proučiti, ali je pomoč morda združljiva v skladu s katerimi od uporabljenih pravil ali smernic, za kar mora po potrebi pridobiti dodatne informacije od države članice ali upravičenca.
- (70) Kar zadeva predhodno analizo združljivosti v sklepu o začetku postopka, tožniki navajajo, da je konceptualno napačna, ker za izvedbo/izvršitev odločbe uporablja smernice o regionalni pomoči, čeprav je popolnoma očitno, da izvedba/izvršitev odločbe ne temelji na regionalnih razvojnih ciljih. Tožniki menijo in ponovno poudarjajo, da sklep o začetku postopka napačno domneva, da bi izvedba odločbe retroaktivno privedla do ponovne uvedbe EGO 24; edina pomoč, ki bi bila lahko dodeljena, so bile ugodnosti v okviru sheme iz EGO 24. EGO 24 bi moral biti nato ocenjen glede na smernice o regionalni pomoči iz leta 1998, v skladu s katerimi bi moral biti ugotovljen za združljivega.
- (71) Tožniki nadalje trdijo, da ni bil nikoli sprejet veljaven uradni sklep, s katerim bi bilo ugotovljeno, da je EGO 24 nezdružljiva državna pomoč. Sklep romunskega sveta za konkurenco (sklep št. 244), s katerim je bil EGO 24 odpovedan, je bil po mnenju tožnikov nepravilen, saj ni vseboval ocene združljivosti in obrazložitve ugotovitev. Poleg tega tožniki trdijo, da je romunska vlada s sprejetjem EGO 75, ki je ponovno potrdil EGO 24, preglasila sklep sveta za konkurenco. Nadalje trdijo, da je zavrnitev ugovorov, ki jih je svet za konkurenco predložil zoper EGO 75 na romunskih sodiščih, dodaten dokaz, da sta imela EGO 24 in EGO 75 prednost pred sklepom sveta za konkurenco.
- (72) Tožniki zatrjujejo še, da Komisija ni imela in še vedno nima pristojnosti niti za slučajen pregled EGO 24. Pomembni deli EGO 24 so bili razveljavljeni pred pristopom Romunije k Uniji. Če se za odločbo meni, da ponovno uvaja pomoč, dodeljeno v okviru EGO 24, tožniki trdijo, da Komisija nima pristojnosti za pregled. V zvezi s tem se sklicujejo tudi na sklep Komisije v zadevi o državni pomoči N 380/2004, v kateri je Komisija odločila, da izvedba arbitražne odločbe, ki je bila dodeljena pred pristopom in se je v celoti navezovala na obdobja pred pristopom, a je bila opravljena po pristopu, ni pomenila nove pomoči.
- (73) Nazadnje tožniki trdijo, da so bili EGO 24 in posamezne spodbude iz EGO 24 v skladu z veljavnimi smernicami o regionalni pomoči iz leta 1998 združljivi z notranjim trgov, če so bili izpolnjeni vsi pogoji združljivosti. V zvezi s tem zatrjujejo, da je mogoče EGO 24 dejansko obravnavati kot združljivo pomoč za naložbe in ne kot pomoč za tekoče poslovanje, da pa je EGO 24 še vedno združljiv tudi, če se obravnava kot pomoč za tekoče poslovanje.

Glede legitimnih pričakovanj

- (74) Tožniki trdijo, da bi sklep Komisije, da je izvedba ali izvršitev odločbe v nasprotju s pravili o državni pomoči, kršil legitimna pričakovanja tožnikov. Zatrjujejo, da je Unija Romunijo pred njenim pristopom izrecno spodbujala k sklenitvi bilateralnih investicijskih pogodb z državami članicami; da Komisija še naprej spodbuja sklenitev bilateralnih investicijskih pogodb; da so se tožniki zanašali na svoje pričakovanje, da jim bo arbitražni postopek omogočil prejem odškodnine za škodo, ki jim jo je Romunija povzročila s sklepom, da ohrani vse obveznosti tožnikov v skladu z EGO 24; in da ni prevladujočega javnega interesa za razveljavitev legitimnih pričakovanj tožnikov.

Glede procesnih pravic tožnikov

- (75) Nazadnje tožniki zatrjujejo, da imajo zainteresirane strani v skladu s sodno prakso „pravico sodelovati v upravnem postopku v obsegu, primernem glede na okoliščine zadeve“⁽⁴⁸⁾. Tožniki s trditvijo, da jih Romunija ni ustrezno vključila v postopek glede državne pomoči, s čimer naj bi jih postavila v posebej neugoden položaj, opozarjajo, da bi bil končni sklep Komisije lahko neveljaven, če jim Komisija ne omogoči, da bi ustrezno zagovarjali svoje interese, s tem da jih v večji meri vključi v postopek. Za konec tožniki opozorijo, da praksa Komisije v zadevah državne pomoči na splošno ne varuje dovolj domnevnih procesnih pravic upravičencev in je, ker ne poskrbi za učinkovito rešitev, v nasprotju s členom 6(1) Evropske konvencije o človekovih pravicah ter členom 47 Listine EU o temeljnih pravicah.

6. KOMENTAR ROMUNIJE K PRIPOMBAM TRETJIH STRANI

- (76) Prvič, Romunija v svojem odgovoru na pripombe, ki so jih predložili tožniki, zavrača trditev, da se za namen uporabe zakonodaje EU o državni pomoči Ioan in Viorel Micula ne moreta obravnavati kot podjetje. Romunija navaja, da bi bilo treba vseh pet tožnikov obravnavati kot eno gospodarsko enoto, saj brata Micula neposredno ali posredno nadzorujeta vse družbe tožnice. To trditev je Romunija podprla z razlago, da sta v pogajanjih, ki so se med Romunijo in tožniki odvijala po izdaji odločbe, brata Micula sprejela uradno odločitev v imenu treh družb tožnic.
- (77) Drugič, Romunija izpodbija poskus tožnikov, da bi zanikali povezavo med preklicem spodbud iz EGO 24 in dodelitvijo odškodnine v skladu z odločbo. Navaja, da je iz odločbe razvidno, da je sodišče določilo vrednost odškodnine na podlagi gospodarskih prednosti, ki bi jih bili tožniki deležni, če spodbude ne bi bile preklicane.
- (78) Tretjič, kar zadeva trditev tožnikov, da niso bili in še vedno niso ustrezno vključeni v preiskavo glede državne pomoči, Romunija zanika, da ni nemudoma posredovala sklepa o začetku postopka tožnikom. Poleg tega Romunija navaja, da nima nikakršne pravne obveznosti, da bi tožnike v postopek vključila v večji meri, kot jih je do zdaj.

7. OCENA**7.1 Obstoje pomoči**

- (79) Člen 107(1) Pogodbe določa, da je „pomoč, ki jo dodeli država članica, ali kakršna koli vrsta pomoči iz državnih sredstev, ki izkrivlja ali bi lahko izkrivljala konkurenco z dajanjem prednosti posameznim podjetjem ali proizvodnji posameznega blaga, nezdružljiva z notranjim trgov, kolikor prizadene trgovino med državami članicami“. V skladu s tem ukrep pomeni državno pomoč, če so izpolnjeni naslednji štirje kumulativni pogoji:

- ukrep podjetju zagotavlja selektivno gospodarsko prednost,
- ukrep je mogoče pripisati državi in je financiran z državnimi sredstvi,
- ukrep mora izkrivljati ali bi lahko izkrivljal konkurenco,
- ukrep bi lahko vplival na trgovino med državami članicami.

- (80) Komisija poudarja, da je pojem državne pomoči objektivni in pravni pojem, ki je neposredno opredeljen v Pogodbi. Odločitev o tem, ali določen ukrep pomeni državno pomoč ali ne, ni odvisna le od namenov ali utemeljitev držav članic pri dodelitvi, temveč od učinkov zadevnega ukrepa⁽⁴⁹⁾.

Podjetje

- (81) SEU dosledno opredeljuje podjetja kot subjekte, ki opravljajo gospodarsko dejavnost, ne glede na njihov pravni status in način financiranja⁽⁵⁰⁾. Zato je uvrstitev posameznega subjekta popolnoma odvisna od narave njegovih dejavnosti.

⁽⁴⁸⁾ Sklic na zadevo T-68/03 *Olympiaki Aeroporja Ypiresies* EU:T:2007:253, točka 42.

⁽⁴⁹⁾ Zadeva C-487/06 P *British Aggregates proti Komisiji* EU:C:2008:757, točki 85 in 89 ter navedena sodna praksa, in zadeva C-279/08 P *Komisija proti Nizozemski (NOx)* EU:C:2011:551, točka 51.

⁽⁵⁰⁾ Združene zadeve C-180/98 do C-184/98 *Pavlov in drugi* EU:C:2000:428, točka 74.

- (82) Ločena pravna subjekta se lahko pri uporabi pravil o državni pomoči obravnavata kot ena gospodarska enota. Ta gospodarska enota se nato obravnava kot zadevno podjetje. Po prejšnjih ugotovitvah SEU je „[v] konkurenčnem pravu izraz ‚podjetje‘ treba razumeti kot oznako za gospodarsko enoto [...], tudi če je ta gospodarska enota po pravu sestavljena iz več oseb, fizičnih ali pravnih“ ⁽⁵¹⁾. Pri ugotavljanju, ali je gospodarska enota sestavljena iz več subjektov, SEU prouči obstoj nadzornega deleža ali funkcionalne, gospodarske in strukturne povezave ⁽⁵²⁾.
- (83) Tožniki v arbitražnem postopku, iz katerega izhaja odločba, sta brata Ioan Micula in Viorel Micula ter tri družbe v njuni lasti (S.C. European Food S.A., S.C. Starmill S.R.L. in S.C. Multipack). Jasno je, da vse tri družbe opravljajo gospodarske dejavnosti, saj so specializirane za industrijsko proizvodnjo živil, mlevskih izdelkov oziroma plastične embalaže. Vse tri družbe se torej štejejo za podjetja. Tej opredelitvi tožniki ne oporekajo.
- (84) Trdijo pa, da bratov Micula kot fizičnih oseb ni mogoče šteti za podjetja za namene člena 107(1) Pogodbe in da zato tudi sredstva, ki bi jima bila izplačana v okviru izvedbe ali izvršitve odločbe, ne bi pomenila državne pomoči. Predvsem naj se interesi bratov Micula ne bi ujemali z interesi treh družb tožnic.
- (85) Vendar Komisija ugotavlja, da za namen uporabe pravil o državni pomoči tri družbe in brata Micula skupaj tvorijo eno gospodarsko enoto. Ta gospodarska enota se zato obravnava kot zadevno podjetje.
- (86) Prvič, ta ugotovitev temelji na dejstvu, da sta brata Micula neposredno ali posredno praktično izključna lastnika treh družb tožnic, zato njun interes prevladuje nad interesom družb.
- (87) Drugič, ta ugotovitev upošteva, da so družbe tožnice del večje skupine družb, in sicer skupine European Food and Drinks Group (v nadaljnjem besedilu: EFDG). Brata Micula sta v arbitražnem postopku zahtevala tudi odškodnino za druge družbe iz skupine EFDG, ki so domnevno utrpeli škodo zaradi ukrepov Romunije, na podlagi katerih je bil postopek začel. Pravzaprav so tožniki, namesto da bi terjali in količinsko opredelili škodo za vsako družbo tožnico in vsakega od dveh tožnikov posebej, svoj zahtevek za odškodnino utemeljili na škodi, ki naj bi jo utrpela skupina EFDG kot celota. Po proučitvi lastniške strukture skupine EFDG in ugotovitvi, da imata brata Micula neposredno ali posredno v lasti najmanj 99,96 % vseh družb v skupini EFDG, za katere sta brata Micula terjala odškodnino (te so European Drinks S.A., Rieni Drinks S.A., Scandic Distilleries S.A., Transilvania General Import-Export S.R.L. in West Leasing S.R.L.), je sodišče ta pristop sprejelo in tožnikom dovolilo, da zahtevajo odškodnino za škodo skupine EFDG kot celote ⁽⁵³⁾. To vedenje tožnikov v arbitražnem postopku in z njim povezane ugotovitve sodišča kažejo, da brata Micula in tri družbe tožnice ter navedene družbe, ki so del skupine EFDG, tvorijo eno gospodarsko enoto z enim gospodarskim interesom.
- (88) Tretjič, opredelitev bratov Micula in njunih družb kot ene gospodarske enote je dodatno podkrepljena še z načinom, kako jim je bila z odločbo na koncu dodeljena odškodnina. Namesto da bi se v odločbi odškodnina ločeno dodelila vsakemu od petih tožnikov posebej, se jim je dodelila „kolektivno“ na podlagi „skupne upravičenosti“. Dejstvo, da je vseh pet tožnikov skupaj (tj. tudi družbe tožnice) zaprosilo sodišče, naj celotno odškodnino dodeli le bratoma Micula, kaže na to, da družbe tožnice niso neodvisne od bratov Micula. Sodišče je nazadnje vsem tožnikom dovolilo, da izterjajo celotni znesek dodeljene odškodnine in ga nato razdelijo med sabo, kakor se jim zdi primerno, ne glede na to, koliko škode je dejansko utrpel posamezni tožnik.
- (89) Na to odločitev ni vplivala utemeljitev tožnikov, da je treba njihovo zadevo razlikovati od sodbe *Hydrotherm*, ker je bila fizična oseba v tej zadevi partner, ki je bil osebno odgovoren za finančne obveznosti različnih družb in je zato veljal za eno gospodarsko enoto, medtem ko brata Micula nista osebno odgovorna. Komisija v svojem odgovoru opozarja, da SEU v ustreznih točkah svoje sodbe v zadevi *Hydrotherm* ni niti omenilo osebne odgovornosti zadevne

⁽⁵¹⁾ Zadeva C-170/83 *Hydrotherm* EU:C:1984:271, točka 11. Glej tudi zadevo T-137/02 *Pollmeier Malchow proti Komisiji* EU:T:2004:304, točka 50.

⁽⁵²⁾ Zadeva C-480/09 P *Acea Electrabel Produzione SpA proti Komisiji* EU:C:2010:787, točke 47 do 55; zadeva C-222/04 *Cassa di Risparmio di Firenze SpA in drugi* EU:C:2006:8, točka 112.

⁽⁵³⁾ Glej točke 935 do 936 in 943 odločbe.

fizične osebe, temveč je navedlo le, da ima zadevna fizična oseba „popoln nadzor“ nad zadevnimi družbami ⁽⁵⁴⁾. Kot je bilo že navedeno, imata zaradi lastništva tudi brata Micula popoln nadzor nad družbami tožnicami in dejansko tudi nad drugimi pomembnimi družbami skupine EFDG.

- (90) V nasprotju s trditvami tožnikov Komisija meni tudi, da se v tej zadevi prav tako lahko uporabi logika, na kateri temelji sodba v zadevi *Cassa di Risparmio di Firenze*. V tej sodbi je SEU priznalo, da lahko subjekt gospodarsko dejavnost opravlja neposredno ali posredno z nadzorovanjem izvajalca v okviru gospodarske enote, ki jo skupaj tvorita. Čeprav SEU priznava, da zgolj imetništvo deležev, čeprav nadzornih deležev, ne zadošča za to, da se opredeli kot gospodarska dejavnost subjekta, ki je imetnik teh deležev, kadar to povzroči le uresničevanje pravic, ki so vezane na lastnost delničarja ali družbenika, ter na prejem dividend, ki so preprosto sad lastništva blaga, je jasno, da je stanje v obravnavani zadevi drugačno. SEU dejansko meni, da je treba „subjekt, ki je lastnik nadzornih deležev v družbi in ki ta nadzor dejansko izvaja z neposrednim ali posrednim vključevanjem v njeno upravljanje, obravnavati, kot da sodeluje pri gospodarski dejavnosti, ki jo izvaja nadzorovana družba“ ⁽⁵⁵⁾. SEU je poudarilo tudi, da „preprosto ločevanje podjetja na dva različna subjekta“ ne more biti dovolj za izogib pravilom o državni pomoči ⁽⁵⁶⁾. Ta obrazložitev velja tudi v primerih, v katerih sta zadevna subjekta fizični osebi. Sicer se dodelitev pomoči fizični osebi, ki ima v lasti nadzorni delež podjetja, ne bi štela za državno pomoč, tudi če bi lahko fizična oseba to pomoč uporabila v korist podjetja, ki ga nadzoruje. V obravnavani zadevi za namene uporabe pravil o državni pomoči res ne more biti pomembno, ali se odškodnina, ki jo je sodišče kolektivno dodelilo vsem petim tožnikom, izplača bratoma Micula ali družbam, ki jih imata v lasti.

- (91) Nazadnje Komisija sklene, da brata Micula in tri družbe tožnice skupaj tvorijo eno gospodarsko enoto, ki se za namene uporabe člena 107(1) Pogodbe šteje za podjetje. Druge družbe skupine EFDG, za domnevno škodo katerih je bila bratoma Micula v odločbi dodeljena odškodnina (European Drinks S.A., Rieni Drinks S.A., Scandic Distilleries S.A., Transilvania General Import-Export S.R.L. in West Leasing S.R.L.) ⁽⁵⁷⁾, so prav tako del te gospodarske enote. Končna upravičenka do ukrepov pomoči je ta enotna gospodarska enota, sestavljena iz petih tožnikov in navedenih družb skupine EFDG.

Gospodarska prednost (1)

- (92) Prednost v smislu člena 107(1) Pogodbe je katera koli gospodarska korist, ki je podjetje v običajnih tržnih pogojih, tj. v odsotnosti posredovanja države, ne bi prejelo ⁽⁵⁸⁾. Natančna oblika ukrepa pri ugotavljanju, ali za podjetje pomeni gospodarsko prednost, ni pomembna. Pojem prednost na primer vključuje vse situacije, ko so podjetja oproščena stroškov, povezanih z njihovimi gospodarskimi dejavnostmi.
- (93) Sodišče je z odločbo določilo, da mora Romunija tožnikom plačati odškodnino v višini 376 433 229 RON plus obresti. Da bi v celoti razumeli, zakaj izvedba ali izvršitev odločbe za tožnike pomeni gospodarsko prednost, si je najprej priporočljivo ogledati, na podlagi česa je sodišče v tej odločbi odločilo, da se tožnikom izplača odškodnina.
- (94) Potem ko je sodišče odločilo, da je Romunija kršila bilateralno investicijsko pogodbo, je razložilo, da mora biti odškodnina plačana na podlagi načela, da „je treba tožniku ponovno zagotoviti položaj, v katerem bi „po vsej verjetnosti“ bil, če mu ne bi bila povzročena mednarodna krivica“ ⁽⁵⁹⁾. Razložilo je tudi, da se z odškodnino lahko nadomestijo le izgube, ki so vzročno povezane z dejanjem, ki pomeni mednarodno krivico, in da „vse kršitve bilateralne investicijske pogodbe, ki jih navajajo tožniki, izhajajo iz istega dejstva: predčasne ukinitve spodbud iz [EGO 24] ali v neposredni povezavi s to predčasno ukinitvijo“ ⁽⁶⁰⁾. Sodišče je pri natančnem določanju odškodnine, dolgovane tožnikom, upoštevalo, ali so bile izgube dejansko povzročene in ali so bile neposredno povezane z

⁽⁵⁴⁾ Zadeva C-170/83 *Hydrotherm* EU:C:1984:271, točka 10.

⁽⁵⁵⁾ Zadeva C-222/04 *Cassa di Risparmio di Firenze SpA in drugi* EU:C:2006:8, točka 112.

⁽⁵⁶⁾ Zadeva C-222/04 *Cassa di Risparmio di Firenze SpA in drugi* EU:C:2006:8, točka 114.

⁽⁵⁷⁾ Glej uvodni izjavi 87 in 88.

⁽⁵⁸⁾ Zadeva C-39/94 *SFEI in drugi* EU:C:1996:285, točka 60; zadeva C-342/96 *Španija proti Komisiji* EU:C:1999:210, točka 41.

⁽⁵⁹⁾ Točka 917 odločbe.

⁽⁶⁰⁾ Točka 928 odločbe.

ukinitvijo sheme spodbud. V zvezi z odškodnino, dodeljeno za povišano ceno sladkorja, je sodišče na primer navedlo ⁽⁶¹⁾: „Obstoj škode in vzročna povezava med ukinitvijo spodbud in povzročeno škodo sta bila ustrezno dokazana. Nobenega dvoma ni, da so morali tožniki zaradi ukinitve spodbude v zvezi s surovinami za sladkor, kupljen po februarju 2005, plačati več.“

- (95) Iz teh ugotovitev je razvidno, da Romunija z izvedbo ali izvršitvijo odločbe tožnikom dodeli znesek, ki popolnoma ustreza prednostim, predvidenim v ukinjeni shemi iz EGO 24, v času od njene ukinitve (22. februarja 2005) do njenega predvidenega izteka (1. aprila 2009). Povedano natančneje, z izvedbo ali izvršitvijo odločbe se dejansko povrnejo carinske dajatve, zaračunane za uvoženi sladkor in druge surovine med 22. februarjem 2005 in 31. marcem 2009, ter carinske dajatve, ki so bile zaračunane za uvoženi sladkor in bi se jim tožniki izognili, če bi imeli priložnost ustvariti zaloge sladkorja pred načrtovanim iztekom olajšav iz EGO 24 31. marca 2009. Poleg tega je sodišče, da bi se tožnikom zagotovil popoln izkoristek zneska, ki ustreza znesku ukinjene sheme, in da bi se jim ponovno zagotovil položaj, v katerem bi „po vsej verjetnosti“ bili, dodelilo tudi obresti ter nadomestilo za domnevno izgubljeno priložnost in izgubljeni dobiček ⁽⁶²⁾. Z izvedbo ali izvršitvijo odločbe se dejansko ponovno vzpostavi položaj, v katerem bi tožniki „po vsej verjetnosti“ bili, če shema iz EGO 24 ne bi bila ukinjena.
- (96) Z izvedbo ali izvršitvijo odločbe se torej tožnikom dodeli gospodarska prednost, ki jim sicer na trgu ne bi bila na voljo. Prvič, stroški surovin kot vhodnih materialov za končne izdelke so običajni operativni stroški podjetij in če se jim del običajnih operativnih stroškov oprosti, se jim s tem dodeli posebna prednost. Drugič, če se tožnikom dodeli odškodnina za izgubljeni dobiček, ker so morali sami poravnati svoje operativne stroške, to prav tako pomeni gospodarsko prednost, ki jim v običajnih tržnih pogojih in brez odločbe ne bi bila na voljo; v običajnih tržnih pogojih bi morale podjetje samo poravnati stroške, povezane z njegovo gospodarsko dejavnostjo, in torej ne bi ustvarilo tega dobička. Tretjič, če se tožnikom plačajo obresti za plačila, ki so bila domnevno dolgovana v preteklosti, vendar morajo biti opredeljena kot prednost, to pomeni ločeno in dodatno prednost. Tudi v tem primeru velja, da bi morale podjetje v običajnih tržnih pogojih in brez odločbe samo poravnati svoje običajne operativne stroške, ne bi ustvarilo domnevnega izgubljenega dobička in torej ne bi moglo dobiti obresti od tega kapitala. Pravzaprav je Romunija s preklicem sheme iz EGO 24 ponovno vzpostavila običajne konkurenčne pogoje na trgu, na katerem so dejavni tožniki, zato vsak poskus, da se tožnikom zagotovi nadomestilo za posledice preklica spodbud iz EGO 24, pomeni prednost, ki v običajnih tržnih pogojih ne bi bila na voljo.
- (97) Poskusi tožnikov, da bi dodelitev odškodnine ločili od preklica spodbud iz EGO 24, niso prepričljivi. Tožniki trdijo: „[V] obravnavani zadevi je sodišče ICSID sklenilo, da je sklep glede upoštevanja pravil EU o državni pomoči v skladu z obveznostmi, ki jih Romuniji narekuje bilateralna investicijska pogodba, in za to tožnikom ni dodelilo odškodnine. Namesto tega je sodišče ICSID dodelilo odškodnino za napačno ravnanje države Romunije, ker je po preklicu sheme ohranila obveznosti, povezane z EGO 24, in ker vlagateljem ni zagotavljala dovolj preglednosti.“
- (98) Ta opis odločbe ni pravilen in ne upošteva učinkov izvedbe/izvršitve odločbe. Kot je bilo že navedeno, so po mnenju sodišča vse domnevne kršitve bilateralne investicijske pogodbe nastale zaradi „predčasne ukinitve spodbud ali v neposredni povezavi s to predčasno ukinitvijo“ ⁽⁶³⁾ in je dodelilo odškodnino za izgube, ki so izhajale neposredno iz ukinitve sheme spodbud. Prav tako so bile že navedene naslednje trditve sodišča ⁽⁶⁴⁾: „[Z] razveljavitvijo spodbud iz EGO 24 pred 1. aprilom 2009 Romunija ni ravnala nerazumno ali v slabi veri (nerazumno je [Romunija] ravnala le s tem, ko je po prekinitvi spodbud ohranila obveznosti vlagateljev). Vendar sodišče zaključí z večinskim sklepom, da je Romunija prekršila legitimna pričakovanja tožnikov, da bodo spodbude v pretežno enaki obliki na voljo do 1. aprila 2009. Poleg tega Romunija ni delovala pregledno, s tem ko tožnikov ni pravočasno obvestila, da bo to ureditev ukinila pred navedenim datumom izteka. Sodišče zato meni, da Romunija ni zagotovila poštene in pravične obravnave naložb tožnikov v smislu člena 2(3) bilateralne investicijske pogodbe.“

⁽⁶¹⁾ Točka 953 odločbe.

⁽⁶²⁾ Za opis zneskov, dolgovanih v skladu z arbitražno odločbo, glej uvodno izjavo 27.

⁽⁶³⁾ Točka 928 odločbe.

⁽⁶⁴⁾ Točka 872 odločbe.

- (99) Na podlagi tega sklepa se ni mogoče strinjati s trditvijo tožnikov, da po mnenju sodišča sklep Romunije, da z ukinitvijo EGO 24 zagotovi skladnost s pravili Unije o državni pomoči, ni bil v nasprotju z bilateralno investicijsko pogodbo ali da sodišče ni dodelilo odškodnine na podlagi tega ⁽⁶⁵⁾. Komisija navaja, da se je sodišče pri utemeljitvi svojega sklepa, da dodeli odškodnino za povišane cene in izgubo zmožnosti ustvarjanja zalog ter za izgubljeni dobiček, sklicevalo le na škodo, ki je tožnikom nastala zaradi preklica spodbud iz EGO 24 ⁽⁶⁶⁾. Predvsem se sodišče ni niti sklicevalo na svoji ugotovitvi, da je Romunija ravnala nerazumno, ko je ohranila obveznosti vlagateljev v zvezi z EGO 24, in ni ravnala pregledno, niti ni na podlagi teh ugotovitev dodelilo dodatnih odškodnin.

Gospodarska prednost (2): Odškodnina in državna pomoč

- (100) Prisotnosti prednosti v nasprotju s trditvami tožnikov prav tako ne izključuje dejstvo, da plačilo odškodnine, ki jo sodišče dodeljuje tožnikom z izvedbo ali izvršitvijo odločbe, pomeni plačilo odškodnine za škodo. Osrednje vprašanje v zvezi s tem je, ali se v obravnavani zadevi lahko uporabijo načela iz sodbe SEU v zadevi *Asteris* ⁽⁶⁷⁾. SEU je v sodbi v zadevi *Asteris* odločilo, da se državna pomoč „po svoji pravni naravi bistveno razlikuje od odškodnine, ki jo morajo pristojni nacionalni organi na zahtevo plačati posameznikom kot nadomestilo za škodo, ki so jo tem posameznikom povzročili“ ⁽⁶⁸⁾. Tožniki zatrjujejo, da obravnavana zadeva popolnoma spada v navedeno sodno prakso in da so vsi poskusi Komisije, da bi zadevo *Asteris* ločila od obravnavane zadeve, neprepričljivi. Komisija se s tem stališčem ne strinja.
- (101) Komisija najprej opozarja, da se ozadje zadeve *Asteris* zelo razlikuje od ozadja obravnavane zadeve. V prvi zadevi je SEU izdalo odločbo na podlagi predloga grškega sodišča za sprejetje predhodne odločbe, s katerim je SEU pozvalo, naj se izreče o pristojnosti sodišč držav članic glede odločanja o odškodninskih zahtevkih, ki jih posamezniki vložijo zoper nacionalne organe v zvezi z neplačilom pomoči v okviru skupne kmetijske politike Evropske unije. Neplačilo pomoči ni bilo rezultat prelomljene obljube grških oblasti o dodelitvi pomoči, temveč prej posledica odločitve Komisije, da v uredbo vključi tehnične napake. Oškodovana podjetja so proti Komisiji že vložila odškodninsko tožbo pri SEU, vendar jo je to zavrnilo kot neutemeljeno. SEU je na podlagi predloga za sprejetje predhodne odločbe v svoji sodbi navedlo, da bi, ker je že zavrnilo odškodninsko tožbo proti Komisiji, morala biti vsakršna odškodninska tožba proti grški državi vložena iz različnih razlogov kot odškodninska tožba proti Komisiji, ki jo je zavrnilo, kar pomeni, da bi morala temeljiti na nedopustnem ravnanju samih grških organov. SEU predvsem ni navedlo, da se dodelitev odškodnine, enakovredne znesku obljubljenе, ne pa tudi izplačane nezakonite državne pomoči, ne bi štela za državno pomoč. Zato si na podlagi sodbe v zadevi *Asteris* ni mogoče razlagati, da je vsaka dodelitev odškodnine nujno zunaj področja uporabe zakonodaje Unije o državni pomoči. Prej velja, da se v tožbah zaradi odgovornosti, ki temeljijo na nepravilnem ravnanju nacionalnih organov, podjetju prednost ne dodeli, če ta odgovornost zgolj zagotavlja, da oškodovanec dobi tisto, do česar je upravičen v skladu s splošnimi pravili o civilni odgovornosti v zadevni državi članici, kakor bi bilo do tega upravičeno vsako drugo podjetje. Odškodnina, dodeljena v skladu z navedenimi splošnimi pravili o civilni odgovornosti, se od državne pomoči razlikuje po tem, da oškodovanec po prejemu odškodnine ne sme biti na boljšem.
- (102) Drugič, da se za odškodnino ne uporabljajo pravila Unije o državni pomoči v okviru sodbe v zadevi *Asteris*, mora temeljiti na splošnem pravilu odškodnine ⁽⁶⁹⁾. V obravnavani zadevi je bila odškodnina tožnikom dodeljena na podlagi bilateralne investicijske pogodbe med državama članicama EU, ki jo Komisija od pristopa Romunije k Uniji šteje za neveljavno. Komisija vztrajno zagovarja stališče, da so bilateralne investicijske pogodbe med državami članicami EU, kakršna je bilateralna investicijska pogodba, na podlagi katere so tožniki vložili tožbo ⁽⁷⁰⁾, v

⁽⁶⁵⁾ Sodišče je sklenilo, da so bila s preklicem spodbud iz EGO 24 kršena legitimna pričakovanja tožnikov, preden je sploh obravnavalo razumnost ali preglednost ravnanja Romunije (odločba, točki 725, 726; razumnost in preglednost sta bili obravnavani šele v točki 727 in naslednjih oziroma točki 837 in naslednjih). Zato se ni mogoče strinjati s trditvami tožnikov, da je bila ugotovitev sodišča v zvezi s kršitvijo bilateralne investicijske pogodbe pogojena z nerazumno ohranitvijo obveznosti vlagateljev iz EGO 24 ali z nezadostno preglednostjo ravnanja Romunije.

⁽⁶⁶⁾ Odločba, točke 953, 961, 971, 984, 1 016, 1 020, 1 136.

⁽⁶⁷⁾ Združene zadeve 106/87 do 120/87 *Asteris* EU:C:1988:457.

⁽⁶⁸⁾ Združene zadeve 106/87 do 120/87 *Asteris* EU:C:1988:457, točka 23.

⁽⁶⁹⁾ Glej Sklep Komisije z dne 16. junija 2004 o nizozemski pomoči v korist družbe Akzo-Nobel za zmanjšanje obsega prevozov klora (zadeva N 304/2003), povzetek v UL C 81, 2.4.2005, str. 4; glej tudi Sklep Komisije z dne 20. decembra 2006 o nizozemski pomoči za preselitev podjetja za razgradnjo vozil Steenbergen (zadeva N 575/05), povzetek v UL C 80, 13.4.2007, str. 1.

⁽⁷⁰⁾ Iz enakih razlogov bi Komisija za neveljavne štela tudi bilateralne investicijske pogodbe med državami članicami EU, navedene v opombi 53 zahtevka, ki so osnova arbitražnega postopka.

nasprotju s pravom Unije, ker niso združljive z določbami Pogodb Unije in bi se morale torej šteti za neveljavne⁽⁷¹⁾. Komisija je to stališče državam članicam, tudi zadevnim, večkrat ponovila.

- (103) Tretjič, Komisija ugotavlja, da je namen odločbe plačati tožnikom odškodnino za spodbude, ki jim jih je Romunija obljubila z EGO 24 (ki je bil spremenjen z EGO 75), ki pa jih je morala na zahtevo Unije ukiniti, da je zaključila postopek pogajanj za pristop k Uniji. Za razliko od zadeve *Asteris* torej tožniki v obravnavani zadevi zahtevajo odškodnino zato, ker so jim bile odvzete spodbude, ki jim jih je Romunija obljubila in s tem prekršila svoje obveznosti iz člena 64 Evropskega sporazuma in zakona št. 143/1999, kot je razloženo v sklepu št. 244/2000 romunskega sveta za konkurenco o nedodeljevanju nezakonite državne pomoči. Vendar je generalni pravobranilec Ruiz-Jarabo Colomer pojasnil⁽⁷²⁾, da bi dodelitev odškodnine v znesku, enakem vsoti predvidenih zneskov pomoči, pomenila neposredno dodelitev državne pomoči, za katero je bilo ugotovljeno, da je nezakonita in nezdružljiva z notranjim trgov. V skladu z navedenim je tudi Splošno sodišče menilo, da odškodninske klavzule za vračilo državne pomoči pomenijo državno pomoč⁽⁷³⁾. Poleg tega je SEU v sodbi v zadevi *Lucchini* odločilo, da nacionalno sodišče ne sme uporabljati nacionalnega prava, če bi uporaba navedenega prava „onemogočila uporabo prava Skupnosti, saj bi onemogočila vračilo dodeljene državne pomoči, s tem, da bi kršila pravo Skupnosti“⁽⁷⁴⁾.
- (104) Poskusi tožnikov, da bi ločili te zadeve od obravnavane, so neprepričljivi. Ni pomembno to, da se natančna dejstva, na katerih temeljijo navedene zadeve, razlikujejo od dejstev obravnavane zadeve, temveč je pomembno načelo, na katerem temeljijo navedene zadeve, v skladu s katerim se nacionalna zakonodaja, vključno z ureditvami odgovornosti v okviru nacionalne zakonodaje, ne sme uporabiti, če bi to onemogočilo uporabo zakonodaje Unije o državni pomoči in posledično privedlo do dodelitve nezakonite državne pomoči. V zvezi s tem zadeva *Asteris* ne izvzema odškodnin, ki so dodeljene kot nadomestilo za vračilo nezakonite državne pomoči ali nezakonito državno pomoč, ki ni bila prejeta. Komisija meni, da enako načelo velja v primerih, v katerih odgovornost izhaja iz pogodbe o mednarodnem pravu, sklenjene med dvema državama članicama (kakršna je bilateralna investicijska pogodba med državami članicami EU), na podlagi katere se dodeli državna pomoč. Če bi izvajanje pogodbe, sklenjene med državami članicami EU, državi članici onemogočilo uporabo prava Unije, mora ta spoštovati slednje, saj ima primarno pravo Unije, kot sta člena 107 in 108 Pogodbe, prednost pred mednarodnimi obveznostmi zadevne državne članice.
- (105) V zvezi s tem je trditev tožnikov, da ni bilo še z nobenim veljavnim uradnim sklepom ugotovljeno, da EGO 24 pomeni nezakonito državno pomoč ali da so bile z njim povezane spodbude nezdružljive z notranjim trgov, nepomembna, saj je izvedba/izvršitev odločbe tista, ki predstavlja izpodbijani ukrep in tvori osnovo obravnavane odločbe, in ne spodbude za naložbe, obljubljene z EGO 24. Glede na to, da je bil EGO 24 ukinjen 22. februarja 2005 in po tem datumu ni bila izplačana nikakršna pomoč v okviru te zakonodaje, nista mogla niti romunski svet za konkurenco niti Komisija z uradnim sklepom odločiti, da je EGO 24 v obdobju od 22. februarja 2005 do 1. aprila 2009 povzročil nezdružljivo državno pomoč, za katero je bila v odločbi tožnikom dodeljena odškodnina.
- (106) Iz enakega razloga tudi ni treba Komisiji sprejeti uradnega sklepa, s katerim bi ugotovila obstoj državne pomoči v primerih, v katerih nacionalno sodišče ali arbitražno sodišče naloži plačilo odškodnine državi članici zaradi preklica ukrepa pomoči. Člen 107(1) Pogodbe vsebuje splošno prepoved dodelitve „kakršne koli vrste“ državne pomoči. Natančna oblika ukrepa zato pri ugotavljanju, ali za podjetje pomeni gospodarsko prednost, ni pomembna⁽⁷⁵⁾. Če

⁽⁷¹⁾ Glej odgovor komisarja De Guchta na ustno parlamentarno vprašanje O-000043/2013/rev.1, v katerem je navedel, da se „Komisija strinja, da bilateralne investicijske pogodbe med državami članicami EU niso v skladu z zakonodajo EU“, plenarno zasedanje z dne 22. maja 2013. Glej še delovni dokument služb Komisije z dne 3. februarja 2012 o pretoku in naložbah kapitala v poročilu službe Komisije EU o spremljanju trga, SWD(2012) 6 final, stran 13. Glej tudi delovni dokument služb Komisije z dne 15. aprila 2013 o prostem pretoku kapitala v EU, SWD(2013) 146 final, strani 11 in 14; delovni dokument služb Komisije z dne 18. marca 2014 o prostem pretoku kapitala v EU, SWD(2014) 115 final, stran 12; in European Commission, Monitoring activities and analysis, Bilateral Investment Treaties between EU Member States (intra-EU BITs) 2012; na voljo na povezavi: http://ec.europa.eu/internal_market/capital/analysis/monitoring_activities_and_analysis/index_en.htm.

⁽⁷²⁾ Sklep z dne 28. aprila 2005 v združenih zadevah C-346/03 in C-529/03 *Atzori* ECLI:EU:C:2005:256, točka 198.

⁽⁷³⁾ Zadeva T-384/08 *Elliniki Nafpigokataskevastiki AE Chartofylakeiou proti Komisiji* EU:T:2011:650 in zadeva T-565/08 *Corsica Ferries proti Komisiji* EU:T:2012:415, točke 23, 114 in 120 do 131. Po analogiji glej tudi zadevo C-111/10 *Komisija proti Svetu* EU:C:2013:785, točka 44.

⁽⁷⁴⁾ Zadeva C-119/05 *Lucchini* EU:C:2007:434, točka 59.

⁽⁷⁵⁾ Zadeva C-280/00 *Altmark Trans* EU:C:2003:415, točka 84.

se torej državna pomoč dodeli z izvedbo ali izvršitvijo sodbe ali odločbe, za kar po mnenju Komisije gre pri obravnavani odločbi, mora Komisija v zvezi s to izvedbo ali izvršitvijo dokazati, da so izpolnjeni kumulativni pogoji člena 107(1) Pogodbe in da pomoč ni združljiva z notranjim trgov.

(107) Komisija v vsakem primeru opozarja, da so romunski svet za konkurenco, več skupnih stališč Unije in romunska vlada ob preklicu EGO 24 vsi sklenili, da je EGO 24 v skladu z Evropskim sporazumom, Sklepom št. 4/2000 Pridružitvenega sveta EU-Romunija, zakonom št. 143/99 in pravnim redom Skupnosti povzročil nezakonito državno pomoč. Poleg tega romunski svet za konkurenco sklepa št. 244/2000 ni nikoli izpodbijal ali razveljavil, temveč le prezrl s sprejetjem EGO 75, kar je bilo v nasprotju z določbami zakona št. 143/1999 o državni pomoči in s čimer je torej kršil svoje obveznosti v skladu z Evropskim sporazumom in Sklepom št. 4/2000 Pridružitvenega sveta EU-Romunija. Unija je nato vztrajala, da mora Romunija v okviru pristopnih pogajanj ravnati v skladu s tem sklepom, svojimi obveznostmi iz Evropskega sporazuma in pravnim redom Skupnosti, kar je Romunija naredila z razveljavitvijo EGO 24.

(108) Ob upoštevanju navedenega je Komisija sklenila, da plačilo odškodnine, ki jo je sodišče dodelilo tožnikom z izvedbo ali izvršitvijo odločbe, pomeni gospodarsko prednost v korist tožnikom, ki je v običajnih tržnih pogojih ne bi prejeli.

Selektivnost

(109) Državne pomoči ne predstavljajo vsi ukrepi, s katerimi se podjetju dodeli gospodarska prednost, ampak le tisti, ki gospodarsko prednost na selektiven način dodelijo določenim podjetjem ali kategorijam podjetij ali določenim gospodarskim sektorjem.

(110) Odločba dodeljuje odškodnino le tožnikom. S plačilom te odškodnine, bodisi z izvedbo ali izvršitvijo odločbe, Romunija torej dodeli prednost le tožnikom. Ukrep je zato selektiven.

(111) Poleg tega odškodnina za škodo, kot izhaja iz sodbe v zadevi *Asteris*, ne bo selektivno koristila posameznemu podjetju le, če ta odškodnina izhaja iz uporabe splošnega pravnega pravila o odgovornosti vlade, ki ga lahko uveljavlja vsak posameznik, tako da se izključi, da vsaka dodeljena odškodnina prinaša selektivno ugodnost določenim družbenim skupinam. Izpodbijani ukrep, ki izhaja iz uporabe določb bilateralne investicijske pogodbe, ne izpolnjuje te zahteve iz vseh razlogov v obravnavani zadevi.

(112) Prvič, bilateralna investicijska pogodba daje pravico do odškodnine le določeni skupini vlagateljev, in sicer vlagateljem iz dveh držav članic, zajetih v bilateralno investicijsko pogodbo, sklenjeno med državami članicami, tj. Švedske in Romunije. Skladno s tem se glede zahtevanja odškodnine, ki bi ustrezala spodbudam, obljubljenim v okviru ukinjene sheme pomoči iz EGO 24, na navedeno bilateralno investicijsko pogodbo ne bi mogel zanesti vsak vlagatelj v Uniji, ki bi bil v podobnem položaju, temveč le vlagatelji določene narodnosti. Če se plačevanje odškodnine, dodeljene vlagatelju v skladu z bilateralno investicijsko pogodbo, šteje za dodelitev prednosti, je prednost selektivna. Kar zadeva trditev tožnikov, da je splošni značaj koristi, zagotovljene z bilateralno investicijsko pogodbo, Komisija prej pripoznala (glej uvodno izjavo 66), izjava, ki so jo tožniki navedli v podporo svoje trditve, v resnici ni izjava Komisije, temveč izpis iz študije, ki jo je za tematski sektor generalnega direktorata Evropskega parlamenta za zunanjo politiko pripravil zunanji izvajalec. Drugič, da se odpravijo vsi dvomi o lastništvu mnenj, izraženih v tej študiji, ta vsebuje izjavo o omejitvi odgovornosti, ki določa, da je avtor edini odgovoren zanje in da ne odražajo uradnega stališča Evropskega parlamenta. Izjave, navedene v tem poročilu, ni mogoče pripisati Komisiji in za obravnavano zadevo ni pomembna.

(113) Drugič, izpodbijani ukrep tožnikom zagotavlja odškodnino za ukinitve spodbud za naložbe, ki so po naravi selektivne. Spodbude, zagotovljene z EGO 24, so bile namreč na voljo izključno podjetjem, ki so opravljala naložbe v določenih regijah. Odškodnina, ki jo je sodišče dodelilo tožnikom, bi se morala zato šteti za selektivno, saj ustreza prednostim, ki so bile obljubljene v ukinjenem EGO 24.

(114) Komisija v vsakem primeru meni, da je bila bilateralna investicijska pogodba, na podlagi katere je sodišče dodelilo odškodnino tožnikom, po pristopu Romunije k Uniji razveljavljena, tako da je ni mogoče obravnavati kot splošno pravno pravilo o odgovornosti vlade, na katero se lahko zanaša vsak vlagatelj.

(115) Komisija na podlagi vseh navedenih razlogov sklene, da izvedba ali izvršitev odločbe tožnikom zagotavlja selektivno prednost.

Državna sredstva

- (116) Državno pomoč v smislu člena 107(1) Pogodbe lahko pomenijo samo ugodnosti, ki se dodelijo neposredno ali posredno iz državnih sredstev. V obravnavani zadevi je Romunija že delno izvedla odločbo, s tem ko je od dela odškodnine, ki jo je sodišče dodelilo tožnikom, odpisala davke, ki jih je eden od tožnikov dolgoval državi Romuniji. Poleg tega je v okviru odločbe sodno imenovani izvršitelj zasegel sredstva z državnih računov za plačilo neporavnanih terjatev tožnikov. Vsi ukrepi v obliki neposrednih plačil iz državnega proračuna, odrekanja državnim dohodkom z odpisom dolgovanj davkov ali prenosa drugih državnih sredstev (na primer delnic v drugih podjetjih ali prenos zaseženih sredstev) na tožnike, bodisi prostovoljno ali na podlagi sodnega naloga, se morajo obravnavati kot ukrepi, financirani z državnimi sredstvi.

Pripisovanje odgovornosti

- (117) Da se selektivna prednost šteje za pomoč v smislu člena 107(1) Pogodbe, je zlasti potrebno, da se jo pripiše državi ⁽⁷⁶⁾. V obravnavani zadevi tožniki trdijo, da je izvedba odločbe „samodejna in neprostovoljna posledica obveznosti, ki jih ima Romunija v skladu s konvencijo ICSID, zato je očitno ni mogoče pripisati državi in torej ne more pomeniti državne pomoči“. Bistvo utemeljitve, ki jo navajajo tožniki, je, da mora Romunija odločbo izvesti na podlagi obveznosti, ki ji jo nalaga mednarodno pravo, zato izvedbe ni mogoče pripisati državi. Komisija se s takšnim razmišljanjem ne strinja in meni, da je ukrep mogoče pripisati Romuniji iz naslednjih razlogov.
- (118) Komisija najprej navaja, da je Romunija s prostovoljnim pristopom k bilateralni investicijski pogodbi, zlasti členu 7 pogodbe, ustvarila pogoje za selektivno prednost iz odločbe, kot je razloženo v uvodni izjavi 110 in naslednjih.
- (119) Poleg tega, če Romunija prostovoljno izvede odločbo z izplačilom odškodnine, ki jo je sodišče dodelilo tožnikom, potem se ta ukrep nedvomno pripiše državi Romuniji. To vsekakor velja vsaj za del odškodnine, dodeljene tožnikom z odločbo, s katerim je Romunija odpisala davke, ki jih je eden od tožnikov, in sicer družba S.C. European Food S.A., dolgoval romunskim organom. Enako velja tudi za primer, ko se je Romunija odločila za prostovoljno izplačilo odškodnine, ki jo je dodelilo sodišče.
- (120) Na koncu sklene, da se vsak ukrep državnih organov Romunije pripiše Romuniji. Ti državni organi vključujejo vlado države članice in druge javne organe. Predvsem je treba tudi domača sodišča države in sodno imenovane izvršitelje ter sodne uslužbence obravnavati kot organe zadevne države, ki so torej v skladu s členom 4(3) Pogodbe o delovanju Evropske unije in po službeni dolžnosti zavezani lojalnemu sodelovanju z Unijo. V skladu s tem se dejanja domačih sodišč in sodno imenovanih izvršiteljev ter sodnih uslužbencev pripišejo državi Romuniji, tako da se, če je Romunija po odločbi prisiljena izplačati odškodnino tožnikom prek svojih sodišč ali sodno imenovanih izvršiteljev in sodnih uslužbencev, tudi ta ukrep pripiše državi Romuniji. Pravo Evropske unije priznava le zelo omejeno izvzetje iz tega splošnega načela pripisovanja odgovornosti: ukrep se državi članici ne pripiše, če ji pravo Unije narekuje, da mora ta ukrep izvesti brez vsake diskrecije. V tem primeru ukrep izhaja iz akta zakonodajalca Unije in ga ni mogoče pripisati državi. Vendar je nesporno, da Romunije k izvedbi odločbe ne zavezuje pravo Unije. Vsaka odločitev o izvedbi ali izvršitvi odločbe, ki jo sprejme bodisi romunska vlada bodisi katero od domačih romunskih sodišč, se torej pripiše državi Romuniji.
- (121) Komisija na podlagi navedenega sklene, da je ukrep mogoče pripisati Romuniji.

Izkrivljanje konkurence in vpliv na trgovino

- (122) Za ukrep, ki ga dodeli država, se šteje, da izkrivlja ali bi lahko izkrivljala konkurenco, kadar izboljša konkurenčni položaj prejemnika pomoči v primerjavi z drugimi podjetji, ki so njegovi konkurenti ⁽⁷⁷⁾. V praksi se tako domneva, da gre za izkrivljanje konkurence v smislu člena 107 Pogodbe takoj, ko država dodeli finančno prednost podjetju v liberaliziranem sektorju, kjer obstaja ali bi lahko obstajala konkurenca. Dejstvo, da lokalni organi javno službo dodelijo notranjemu ponudniku (čeprav bi lahko to storitev oddali tretjim osebam), ne izključuje morebitnega izkrivljanja konkurence. Prednost, dodeljena podjetju, ki izkrivlja konkurenco, običajno vpliva tudi na trgovino med državami članicami. Trgovina med državami članicami je prizadeta, kadar ukrep okrepi konkurenčni položaj upravičenega podjetja v primerjavi z drugimi podjetji, ki konkurirajo v trgovini znotraj Skupnosti ⁽⁷⁸⁾.

⁽⁷⁶⁾ Zadeva T-351/02 *Deutsche Bahn AG proti Komisiji* EU:T:2006:104, točka 101.

⁽⁷⁷⁾ Zadeva 730/79 *Phillip Morris* EU:C:1980:209, točka 11. Združene zadeve T-298/97, T-312/97 itd. *Alzetta* EU:T:2000:151, točka 80.

⁽⁷⁸⁾ Zadeva T-288/97 *Friuli Venezia Giulia* EU:T:2001:115, točka 41.

- (123) Komisija je že odločila (glej uvodno izjavo 81 in naslednje), da tožniki skupaj tvorijo eno gospodarsko enoto, ki za namen uporabe pravil Unije o državni pomoči predstavlja pomembno podjetje. To podjetje je dejavno na liberaliziranem trgu, kjer tekmuje z drugimi podjetji. Komisija je sklenila tudi, da bi plačilo odškodnine tožnikom z izvedbo ali izvršitvijo odločbe izboljšalo njihov konkurenčni položaj v primerjavi z drugimi konkurenčnimi podjetji, ki niso prejela podobne odškodnine za umik nezakonite državne pomoči. Odškodnina, zagotovljena z odločbo, temelji na znesku, ki ustreza carinskim dajatvam za surovine, izgubljenemu dobičku in obrestim od celotne vsote dodeljenih odškodnin. Stroški surovin kot vhodnih materialov za končne izdelke so običajni operativni stroški podjetij. Če se tožnikom del običajnih operativnih stroškov oprosti, se jim s tem dodeli posebna konkurenčna prednost; enako velja za izplačilo odškodnine tožnikom za izgubljeni dobiček in za plačilo obresti. Tožniki se ukvarjajo s proizvodnjo živil, mlevskih izdelkov in plastične embalaže. Za vse navedene izdelke obstaja liberaliziran trg, tako da bi lahko vsaka prednost, dodeljena tožnikom, izkrivljala konkurenco. Ob upoštevanju, da bi se lahko z izdelki, ki jih v prvi vrsti proizvajajo tožniki, na veliko trgovalo oziroma se dejansko trguje med državami članicami, je jasno, da bi lahko vsaka prednost, dodeljena tožnikom, vplivala tudi na trgovino med državami članicami.
- (124) Komisija poudarja, da tožniki z utemeljitvami, s katerimi zanikajo izkrivljanje konkurence, zgolj ponavljajo trditve, da bratov Micula ni mogoče obravnavati kot podjetje in da izvedba odločbe tožnikom ne bi zagotovila nikakršne prednosti. Obe trditvi sta bili že obsežno obravnavani zgoraj (glej uvodno izjavo 81 in naslednje ter 92 in naslednje), zato nadaljnje pripombe niso potrebne.

Sklep

- (125) Ob upoštevanju zgoraj navedenega Komisija meni, da plačilo odškodnine, ki jo je sodišče dodelilo tožnikom, pomeni državno pomoč v smislu člena 107(1) Pogodbe.

7.2 Uporaba pravil o državni pomoči ne vpliva na pravice in obveznosti, zaščitene s členom 351 Pogodbe

- (126) Člen 351 Pogodbe določa, da „[d]oločbe Pogodb ne vplivajo na pravice in obveznosti, ki izhajajo iz sporazumov med eno ali več državami članicami na eni strani ter eno ali več tretjimi državami na drugi strani, sklenjenih [...] za države, ki pristopajo, pred datumom njihovega pristopa“. V obravnavani zadevi se tožniki zanašajo na pravice in obveznosti, ki so opredeljene v bilateralni investicijski pogodbi.
- (127) Iz besedila člena 351 Pogodbe je razvidno, da ta v obravnavani zadevi ne velja, saj gre pri bilateralni investicijski pogodbi za pogodbo, ki je sklenjena med dvema državama članicama Unije, Švedsko in Romunijo, in ne za pogodbo „med eno ali več državami članicami na eni strani ter eno ali več tretjimi državami na drugi strani“. Zato uporaba zakonodaje o državni pomoči v obravnavani zadevi ne vpliva na pravice in obveznosti, zaščitene s členom 351 Pogodbe.
- (128) V zvezi s tem Komisija opozarja, da se po pravu Unije za bilateralne investicijske pogodbe med državami članicami EU in za bilateralne investicijske pogodbe, sklenjene med državo članico Unije in tretjo državo, uporabljajo drugačna pravila. Za bilateralne investicijske pogodbe med državami članicami EU Komisija meni, da so v nasprotju s pravom Unije in nezdržljive z določbami Pogodb Unije, zato bi se morale šteti za neveljavne. Nasprotno bilateralne investicijske pogodbe med državo članico Unije in tretjo državo ureja Uredba (EU) št. 1219/2012 Evropskega parlamenta in Sveta ⁽⁷⁹⁾, ki določa prehodne dogovore za dvostranske sporazume o naložbah med državami članicami in tretjimi državami, dokler teh sporazumov postopoma ne nadomestijo sporazumi Unije, ki se nanašajo na isto zadevo, v skladu z izključno pristojnostjo Unije na področju skupne trgovinske politike, na katero spadajo neposredne tuje naložbe ⁽⁸⁰⁾.
- (129) Romunija je tudi pogodbenica večstranske konvencije ICSID, h kateri je pristopila pred pristopom k Uniji. Vendar ker ni v bilateralno investicijsko pogodbo, ki je predmet obravnavane zadeve, vključena nobena tretja država, ki je pogodbenica konvencije ICSID, člen 351 za to zadevo ni pomemben.

⁽⁷⁹⁾ Uredba (EU) št. 1219/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012 o prehodnih dogovorih za dvostranske sporazume o naložbah med državami članicami in tretjimi državami (UL L 351, 20.12.2012, str. 40).

⁽⁸⁰⁾ Člen 3(1)(e) Pogodbe.

7.3 Nova pomoč

- (130) Člen 107(1) Pogodbe določa, da je državna pomoč načeloma nezdružljiva z notranjim trgov. Države članice lahko ukrepe državne pomoči izvajajo le, če jih Komisija razglasi za združljive z notranjim trgov. V skladu s členom 108(3) Pogodbe mora država članica Komisijo obvestiti o vseh načrtih za dodelitev ali spremembo pomoči in ne sme izvajati svojega predlaganega ukrepa, dokler Komisija ne sprejme dokončnega sklepa o združljivosti zadevnega ukrepa z notranjim trgov.
- (131) Obveznost o prepovedi izvajanja ukrepov pomoči brez dokončnega sklepa Komisije glede združljivosti zadevnih ukrepov seveda velja le za ukrepe pomoči, ki se začnejo izvajati po začetku veljavnosti Pogodbe za zadevno državo članico. Za Romunijo je Pogodba začela veljati 1. januarja 2007.
- (132) Tožniki nasprotujejo trditvi, da bi izvedba ali izvršitev odločbe s strani Romunije pomenila „novo pomoč“ v smislu člena 1(c) Uredbe (ES) št. 659/1999. Zatrjujejo, da tudi če je ocena Komisije pravilna *quod non* in bi izvedba ali izvršitev odločbe pomenila pomoč, bi bil datum dodelitve te pomoči začetna dodelitev ugodnosti tožnikom v skladu z EGO 24, ki se je izvajala med letoma 2000 in 2002, kar je bilo pred pristopom Romunije k Uniji. Po trditvah tožnikov je najpoznejši trenutek, ki bi se lahko štel za datum dodelitve, začetek veljavnosti bilateralne investicijske pogodbe, na kateri temelji odločba in ki je začela veljati leta 2003.
- (133) Komisija se s tožniki ne strinja in meni, da plačilo odškodnine, ki jo je sodišče dodelilo tožnikom z izvedbo ali izvršitvijo odločbe, pomeni novo pomoč in zato zanjo velja mehanizem za nadzor državne pomoči iz členov 107 in 108 Pogodbe. V skladu s sodno prakso SEU je pomoči treba šteti za dodeljene takrat, ko je na podlagi veljavne nacionalne ureditve upravičencu podeljena pravica za njihovo pridobitev⁽⁸¹⁾. Niti sprejetje EGO 24 2. oktobra 1998 niti imenovanje regije Štei-Nucet v okrožju Bihor za prikrajšano regijo za obdobje 10 let (z začetkom veljavnosti 1. aprila 1999) niti odobritev trajnih investitorskih potrdil družbam S.C. European Food S.A. (1. junija 2000), S.C. Starmill S.R.L. in S.C. Multipack (17. maja 2002) niso tožnikom podelili brezpogojne pravice za pridobitev olajšave za surovine do 1. aprila 2009. Pravico do te olajšave so pridobila le podjetja, ki so bila upravičena do pomoči v skladu s shemo iz EGO 24:
- v skladu s prvotno shemo iz EGO 24: ko je agencija za regionalni razvoj odobrila proizvodno in prodajno dokumentacijo družbe, ki je dokazovala, da so uvažale surovine, namenjene za vključitev v notranjo proizvodnjo, zaradi česar so bile upravičene do vračila plačanih carinskih dajatev⁽⁸²⁾, in
 - potem ko je bila olajšava za surovine iz EGO 24 v EGO 75 spremenjena v izvzetje od carinskih dajatev: kadar je družba, ki je bila v skladu s to shemo upravičena do pomoči, uvažala surovine za vključitev v notranjo proizvodnjo in je pri organih mejne kontrole zaprosila za izvzetje na podlagi ustreznih utemeljenih dokumentov.
- (134) Ker je bila shema iz EGO 24, kakor je bil spremenjen z EGO 75, 22. februarja 2005 preklicana, po tem datumu uvoz surovin v Romunijo za vključitev v notranjo proizvodnjo nobeni družbi ni podelil pravice do pomoči na podlagi nacionalnega regulativnega okvira. Zato zahtevek tožnikov za odškodnino od države Romunije izhaja le iz odločbe v povezavi z romunskim nacionalnim pravom, ki mu daje pravni učinek v nacionalnem pravnem redu Romunije. Ker je bila odločba sprejeta in bi bila lahko izvedena ali izvršena po pristopu Romunije k Uniji, je bila brezpogojna pravica, v skladu s katero so tožniki v okviru nacionalnega prava Romunije upravičeni do prejetja odškodnine, ki jim jo je dodelilo sodišče, in ki izhaja iz ratifikacije konvencije ISCID, s katero je bila ta vključena v nacionalni pravni red Romunije in na podlagi česar ima odločba pravni učinek v nacionalnem pravnem redu Romunije, tožnikom podeljena šele po pristopu Romunije k Uniji.

⁽⁸¹⁾ Zadeva C-129/12 *Magdeburger Mühlenwerke* EU:C:2013:200, točka 40.

⁽⁸²⁾ Angleški prevod prvotne določbe, ki opredeljuje olajšavo za surovine (ki je spodbuda za naložbe, katere preklc je povzročil, da je bila tožnikom z odločbo dodeljena odškodnina), je na voljo v točki 148 odločbe. V skladu s tem prevodom člen 6(1)(b) določa naslednje: „Privately held companies, Romanian legal entities, as well as small or family business, authorised pursuant to the Decree-Law no. 54/1990 concerning the organisation and operation of free initiative-based economic activities that are headquartered and conduct business within the disadvantaged region, will be granted the following advantages for their new investments in the these regions: [...] refunds of customs duties on raw materials, spare parts and/or components necessary of achieving the investor's own production in that region. The refunds will be made based on the approval by the regional development agencies of the companies' production sales documents. The funds necessary for the refund of the customs duties will be provided to the Agency for Regional Development from the Regional development Fund. In case of unprivileged regions belonging to two or more administrative-territorial units, the funds necessary for the refund of the customs duties will be provided by the National Agency for Regional Development from the National Development Fund [the „Raw Materials Incentive“ or „Raw Materials Facility“].“

- (135) V zvezi s tem je treba opomniti tudi, da odločba tožnikom dodeljuje odškodnino v znesku, ki ustreza prednostim, predvidenim v ukinjeni olajšavi za surovine v okviru sheme iz EGO 24, v času od ukinitve te zakonodaje (22. februarja 2005) do predvidenega izteka sheme (1. aprila 2009). V tem obdobju, ki obsega nekaj več kot 49 mesecev, je bila Romunija večino časa (27 mesecev) polnopravna članica Unije, za katero je neposredno veljala disciplina glede državne pomoči, opredeljena v Pogodbi. Poleg tega odločba tožnikom dodeljuje odškodnino za izgubljeno priložnost ustvarjanja zalog sladkorja leta 2009, ob predpostavki, da so s tem povezane izgube nastale med 31. marcem 2009 in 1. julijem 2010. Te domnevne izgube so torej v celoti nastale po pristopu Romunije k Uniji leta 2007. Sodišče je dodelilo tudi odškodnino za izgubljen dobiček, pri čemer je upoštevalo domnevne izgube, ki so nastale med 1. januarjem 2005 in 31. avgustom 2011. V tem obdobju, ki obsega 80 mesecev, je bila Romunija veliko večino časa (56 mesecev) polnopravna članica Unije, za katero je neposredno veljala disciplina glede državne pomoči, opredeljena v Pogodbi.
- (136) Poleg tega shema spodbud iz EGO 24 ni navedena v točki 1 poglavja 2 Priloge V k Aktu o pristopu Romunije k Uniji, v kateri so natančno naštet ukrepi državne pomoči, ki so se ob pristopu Romunije k Uniji šteli za obstoječo pomoč ⁽⁸³⁾ ⁽⁸⁴⁾.
- (137) Dejstvo, da se v času, ko je Romunija domnevno prekršila svoje obveznosti iz bilateralne investicijske pogodbe, s tem ko je preklinala shemo pomoči, opredeljeno v EGO 24, ali ko so tožniki predložili svoje zahtevke sodišču v skladu z bilateralno investicijsko pogodbo, za Romunijo nista uporabljala niti Akt o pristopu niti Pogodba, ni pomembno. Tožniki niso nikoli pridobili brezpogojne pravice do plačila odškodnine, ki jim jo je dodelilo sodišče in ki je obravnavani ukrep. Šele ko je sodišče odločilo, da je bil kršen člen 2(3) bilateralne investicijske pogodbe, s tem ko je 11. decembra 2013 izreklo odločbo, in v povezavi z romunskim nacionalnim pravom, ki je odločbi podelil pravni učinek v nacionalnem pravnem redu Romunije, so tožniki prejeli brezpogojno pravico do odškodnine, ki bi jo lahko zahtevali od Romunije. Ta datum je bil po pristopu Romunije k Evropski uniji.
- (138) Zadeva tožnikov zato ni primerljiva s sklepom Komisije v zadevi N 380/04, na katero se sklicujejo. V zadevi N 380/04 je bila obravnavana pogodba, sklenjena leta 1997 med družbo Latvijas Gāze (LG) in Latvijo. Ko je med družbo LG in Latvijo prišlo do spora zaradi pogodbenih obveznosti Latvije, je bil v Stockholmu sprožen gospodarski arbitražni postopek v skladu s pravili UNCITRAL. Arbitražno sodišče, ustanovljeno za ta postopek, je 19. junija 2003 sklenilo, da Latvija družbi LG dolguje odškodnino za obdobje od 10. januarja 2001 do 10. marca 2003. Latvija ni izpolnila arbitražne odločbe, preden je 1. maja 2004 pristopila k Uniji, in je Komisijo obvestila o predvideni izvedbi po pristopu. Komisija je v svojem sklepu ugotovila, da je odškodninska obveznost nastala na podlagi pogodbe iz leta 1997, da se odškodnina, ki jo je dodelilo arbitražno sodišče, v celoti nanaša na obdobje pred pristopom Latvije in da je bila sama arbitražna odločba izdana pred pristopom Latvije k Uniji. Na podlagi tega je Komisija sklenila, da „plačilo [...] odškodnine, ki jo je dodelilo sodišče [...], pomeni samo izvedbo ukrepa, ki je bil v celoti izoblikovan pred pristopom“ in da izvajanja arbitražne odločbe iz leta 2003 ni mogoče šteti za „novo pomoč“. Poleg tega je že iz samega sklepa Komisije v zadevi N 380/04 razvidno, da ni predvidel analize morebitnih prihodnjih plačil po pogodbi, ki so se navezovala na obdobja po pristopu, s čimer je močno omejil izbrani pristop na določena dejstva, ki jih je sporočila Latvija.
- (139) Nasprotno v obravnavani zadevi odškodninska obveznost izhaja iz odločbe, ki je bila sprejeta leta 2013, odškodnina, ki jo je sodišče dodelilo tožnikom, se pretežno nanaša na obdobje po pristopu Romunije k Uniji, sama odločba pa je bila izdana skoraj sedem let po tem, ko je Romunija pristopila k Uniji. Končno se sklep v zadevi N 380/04 najbolj razlikuje od obravnavane zadeve v tem, da v prvi zadevi ni bilo videti, da bi z izvedbo ali izvršitvijo arbitražne odločbe iz leta 2003 družba LG pridobila nezakonito državno pomoč, ki ji jo je Latvija obljubila v nasprotju s svojimi obveznostmi glede državne pomoči, ki jih je imela kot država kandidatka za pristop k Uniji.

⁽⁸³⁾ V Aktu o pristopu so navedene naslednje tri kategorije obstoječe pomoči:

- ukrepi pomoči, ki so se začeli izvajati pred 10. decembrom 1994,
- ukrepi pomoči, ki so naštet v Dodatku k tej prilogi,
- ukrepi pomoči, ki jih je pred dnem pristopa ocenil organ za nadzor državnih pomoči nove države članice, in ugotovil, da so združljivi s pravnim redom EU, ter jim Komisija v skladu s postopkom iz drugega odstavka ni nasprotovala zaradi resnih dvomov glede združljivosti ukrepa s skupnim trgom.

Nobena od teh treh kategorij ne vključuje sklepa o izvrševanju odločbe. Tudi če bi se šlo, da izvajanje odločbe zgolj ponovno uvaja pravice tožnikov v skladu z EGO 24, kot če ustrezne spodbude iz EGO 24 ne bi bile ukinjene pred načrtovanim iztekom, bi se morala ta retroaktivna ponovna uvedba od pristopa Romunije k Uniji še vedno obravnavati kot „nova pomoč“.

⁽⁸⁴⁾ Glej tudi združeni zadevi T-80/06 in T-182/09 *Budapesti Erőmű* EU:T:2012:65, točka 54.

- (140) Komisija zato ugotavlja, da plačilo odškodnine, ki jo je sodišče dodelilo tožnikom, pomeni novo pomoč in da se ukrep lahko izvede le, če in ko ga Komisija odobri v skladu s pravili o državni pomoči.

7.4 Nezakonitost v skladu s členom 108(3) Pogodbe

- (141) Odškodnino, ki jo je dodelilo sodišče, je Romunija tožnikom že delno poravnala z odpisom nekaterih davčnih dolgov, ki jih je eden od tožnikov, S.C. European Food S.A., dolgoval državi Romuniji. Ker Romunija o delni izvedbi odločbe ni obvestila Komisije, je bil ukrep izveden nezakonito v nasprotju s členom 108(3) Pogodbe. Vsako nadaljnje plačilo odškodnine, ki jo je dodelilo sodišče, bodisi z izvedbo ali izvršitvijo odločbe, o kateri Komisija ne bi bila obveščena ali bi se zgodila po sprejetju tega sklepa, bi iz enakih razlogov prav tako pomenila kršitev obveznosti Romunije, da ravna v skladu s členom 108(3) Pogodbe.

7.5 Združljivost z notranjim trgov

- (142) Komisija najprej opozarja, da je pri ocenjevanju združljivosti ukrepa z notranjim trgov v skladu s členom 107(2) in členom 107(3) Pogodbe dokazno breme glavna odgovornost države članice⁽⁸⁵⁾. V zvezi s tem Komisija opozarja tudi, da ukrepa ni mogoče razglasiti za združljivega z notranjim trgov, če pomeni neločljivo kršitev drugih posebnih določb Pogodbe⁽⁸⁶⁾. Romunija zaenkrat ni predložila pripomb, s katerimi bi lahko upravičila ukrep po členu 107(2) in členu 107(3) Pogodbe. Kljub temu Komisija meni, da je zaradi celovitosti primerno, če opravi presojo združljivosti na lastno pobudo.
- (143) Tožniki trdijo, da ukrep pomeni združljivo regionalno pomoč. Na podlagi člena 107(3)(a) in člena 107(3)(c) Pogodbe lahko Komisija za združljivo z notranjim trgov šteje državno pomoč, namenjeno pospeševanju gospodarskega razvoja določenih prikrajsanih območij v Uniji. Pogoji, v skladu s katerimi se lahko pomoč za pospeševanje regionalnega razvoja šteje za združljivo z notranjim trgov, so opredeljeni v Smernicah o regionalni državni pomoči za 2014–2020 (v nadaljnjem besedilu: RAG 2014). V uvodni izjavi 188 k tem smernicam je razloženo, da se uporabljajo za ocenjevanje združljivosti vseh regionalnih pomoči, ki naj bi bile dodeljene po 30. juniju 2014. To pomeni, da je treba regionalne pomoči, ki so dodeljene nezakonito, ali regionalne pomoči, ki naj bi bile dodeljene pred 1. julijem 2014, oceniti v skladu s Smernicami o državni regionalni pomoči za 2007–2013⁽⁸⁷⁾ (RAG 2007).
- (144) Kot je razloženo v uvodni izjavi 134, je bila brezpogojna pravica do pomoči tožnikom podeljena 11. decembra 2013, ko je bila izdana odločba, v povezavi z romunskim nacionalnim pravom, ki je odločbi podelil pravni učinek v nacionalnem pravnem redu Romunije, to pomeni pred začetkom veljavnosti smernic RAG 2014. Zato bi bilo treba plačilo odškodnine, ki jo je sodišče dodelilo tožnikom, oceniti ob upoštevanju smernic RAG 2007.
- (145) Komisija v teh smernicah navaja, da je regionalna pomoč, namenjena zmanjševanju tekočih izdatkov podjetja, pomoč za tekoče poslovanje in se ne šteje za združljivo z notranjim trgov, razen če ni dodeljena v izjemnih okoliščinah za odpravljanje posebnih pomanjkljivosti, s katerimi se srečujejo podjetja v prikrajsanih regijah, ki spadajo v področje uporabe člena 107(3)(a) Pogodbe⁽⁸⁸⁾.
- (146) V obravnavani zadevi se odškodnina, ki jo je sodišče dodelilo tožnikom, nanaša na izgube, ki so neposredno povezane s preklicem spodbud iz EGO 24, in je namenjena zagotovitvi položaja upravičencu, v katerem bi ta „po vsej verjetnosti“ bil, če spodbude iz EGO 24 ne bi bile preklicane. Z izvedbo odločbe se dejansko ponovno vzpostavi položaj, v katerem bi tožniki po vsej verjetnosti bili, če Romunija ne bi ukinila EGO 24. Ker so bile prednosti, ki so bile dodeljene v skladu z EGO 24, povezane s tekočimi stroški tožnikov in niso bile povezane s prvotno naložbo, so pomenile pomoč za tekoče poslovanje. Zato zagotovitev položaja upravičencu, v katerem bi ta bil, če spodbude iz EGO 24 ne bi bile preklicane, in s tem odškodnina za izgube, povezane s tem preklicem, pomenita pomoč za tekoče poslovanje. Kot je pojasnjeno v uvodni izjavi 92 in naslednjih, plačilo odškodnine, ki jo je sodišče dodelilo tožnikom, dejansko retroaktivno zmanjšuje operativne stroške, ki jim nastanejo pri opravljanju gospodarske dejavnosti v običajnih tržnih pogojih.

⁽⁸⁵⁾ Zadeva T-68/03 *Olympiaki Aeroporia Ypiresies AE proti Komisiji* EU:T:2007:253, točka 34.

⁽⁸⁶⁾ Zadeva C-225/91 *Matra proti Komisiji* EU:C:1993:239, točka 41.

⁽⁸⁷⁾ Smernice o državni regionalni pomoči za 2007–2013 (UL C 54, 4.3.2006, str. 13).

⁽⁸⁸⁾ RAG 2007, točka 76.

- (147) V skladu s točkami 76, 77 in 79 smernic RAG 2007 je pomoč za tekoče poslovanje običajno prepovedana in se lahko le izjemoma dodeli v regijah iz člena 107(3)(a), če:
- je upravičena zaradi njenega prispevka k regionalnemu razvoju (ciljno usmerjena),
 - sta njena narava in višina sorazmerni pomanjkljivostim, ki jih skuša zmanjšati,
 - je začasna in se s časom zmanjšuje ter se postopno opusti, ko zadevne regije dosežejo resnično konvergenco z bogatejšimi območji EU,
 - je načeloma dodeljena samo glede na predhodno določen niz upravičenih odhodkov ali stroškov ter omejena na določen delež teh stroškov,
 - se država članica zaveže, da bo spoštovala podrobna pravila poročanja, kot je opredeljeno v točki 83 smernic RAG 2007.
- (148) Gospodarske dejavnosti, ki imajo korist od izvajanja odločbe, se opravljajo na območju, ki spada v področje uporabe člena 107(3)(a) Pogodbe, kakor je določila Komisija v sklepu o karti regionalnih pomoči za Romunijo za obdobje 2007–2013 ⁽⁸⁹⁾ in 2014–2020 ⁽⁹⁰⁾.
- (149) Vendar Komisija ne razume, kako je plačilo odškodnine, dodeljene tožnikom, upravičeno v smislu njenega prispevka k regionalnemu razvoju zadevnih območij. Cilj pomoči za tekoče poslovanje, ki izhaja iz plačila, ni prispevati k skupnemu cilju enakosti, kot je zahtevano v členu 107(3)(a) Pogodbe, temveč zgolj zagotoviti upravičencem odškodnino za izgube, nastale zaradi preklica EGO 24 pred predvidenim datumom izteka. To pomeni brezplačno pridobitev sredstev za tožnike brez kakršnega koli pozitivnega učinka na razvoj regije.
- (150) Dejstvo, da se gospodarska dejavnost opravlja „na območju“, ne zadostuje za predvidevanje, da je ukrep sorazmeren pomanjkljivostim, ki jih skuša zmanjšati, ker je treba najprej dokazati, katere so te pomanjkljivosti in kako ovirajo razvoj zadevne regije. Brez predloženih dokazov Komisija ni mogla ugotoviti posebnih pomanjkljivosti, ki naj bi jih ukrepi pomoči skušali zmanjšati.
- (151) Plačilo odškodnine, ki jo je sodišče dodelilo tožnikom, je začasno, ker se po izvedbi ali izvršitvi odločbe njegovi učinki končajo. Vendar pa ni omejeno na določen delež predhodno določenih stroškov, saj je cilj odškodnine zagotoviti kritje vseh izgub, ki so nastale tožnikom.
- (152) Na podlagi navedenega Komisija meni, da plačilo odškodnine, ki jo je sodišče dodelilo tožnikom, ni v skladu s smernicami RAG 2007 in ga zato ni mogoče razglasiti za združljivega z notranjim trgov. Ker za združljivost ni mogoče uporabiti nobene druge podlage, Komisija meni, da združljivost ukrepa pomoči ni bila ugotovljena.

7.6 Sklep o oceni ukrepa pomoči

- (153) Iz navedene analize je razvidno, da plačilo odškodnine, ki jo je sodišče dodelilo tožnikom, pomeni dodelitev nezdružljive nove pomoči, ki ni združljiva s Pogodbo. Komisija obžaluje, da je Romunija odškodnino že delno poravnala z odpisom davčnih dolgov, ki jih je eden od tožnikov, S.C. European Food S.A., dolgoval državi Romuniji, od dela te odškodnine ter z ukrepanjem sodno imenovanega izvršitelja.

8. VRAČILO

- (154) Komisija je v skladu s Pogodbo in ustaljeno sodno prakso SEU pristojna za odločanje, ali mora zadevna država članica ukiniti ali spremeniti pomoč, za katero je ugotovila, da je nezdružljiva z notranjim trgov ⁽⁹¹⁾. Prav tako je v skladu s stalno prakso Sodišča namen obveznosti na strani države članice, da ukine pomoč, za katero Komisija meni, da ni združljiva z notranjim trgov, ponovna vzpostavitev prejšnjih razmer ⁽⁹²⁾. V zvezi s tem je Sodišče navedlo, da je ta cilj dosežen, ko prejemnik odplača znesek, ki mu je bil dodeljen v okviru nezakonite pomoči, s

⁽⁸⁹⁾ Sklep Komisije N 2/07, povzetek v UL C 73, 30.3.2007, str. 15.

⁽⁹⁰⁾ Sklep Komisije SA 38364, povzetek v UL C 233, 18.7.2014, str. 1.

⁽⁹¹⁾ Zadeva C-70/72 *Komisija proti Nemčiji* EU:C:1973:87, točka 13.

⁽⁹²⁾ Združene zadeve C-278/92, C-279/92 in C-280/92 *Španija proti Komisiji* EU:C:1994:325, točka 75.

čimer izgubi prednost, ki jo je užival glede na konkurente na trgu, ter se ponovno vzpostavijo razmere pred plačilom pomoči ⁽⁹³⁾. V skladu s to sodno prakso člen 14(1) Uredbe (ES) št. 659/1999 določa, da: „če se v primerih nezakonite pomoči sprejmejo negativne odločbe, Komisija odloči, da mora zadevna država članica sprejeti vse potrebne ukrepe, da upravičenec vrne pomoč [...]“.

- (155) Tožniki trdijo, da so legitimno pričakovali, da so bile spodbude, dodeljene v okviru EGO 24, zakonite in da bi jih lahko koristili do njihovega načrtovanega izteka 1. aprila 2009. Komisija v zvezi s tem ugotavlja, da člen 14(1) Uredbe (ES) št. 659/1999 določa tudi, da „Komisija ne zahteva vračila pomoči, če bi bilo to v nasprotju s splošnim načelom prava [Unije]“. SEU je načelo varovanja legitimnih pričakovanj tožnikov pripoznalo kot takšno splošno načelo prava Unije. Vendar Komisija meni, da se tožniki ne morejo sklicevati na takšno legitimno pričakovanje.
- (156) V skladu s sodno prakso SEU se, razen v izjemnih okoliščinah, podjetja, ki jim je bila pomoč odobrena, načeloma ne morejo sklicevati na legitimno pričakovanje, da je pomoč zakonita, razen če je bila odobrena v skladu s postopkom za dodelitev državne pomoči, opredeljenem v členu 108(3) Pogodbe. SEU je v svoji nedavni sodbi izjavilo, da brez dovolj natančnih zagotovil, izhajajočih iz pozitivnih ukrepov Komisije, ki ima izključno pristojnost, da državi članici Unije dovoli dodeliti državno pomoč, na podlagi katerih upravičenci verjamejo, da ukrep ne pomeni državne pomoči, ne morejo nobene izjemne okoliščine utemeljiti uporabe načela varovanja legitimnih pričakovanj za preprečevanje vračila, če Komisija o tem ukrepu ni bila obveščena ⁽⁹⁴⁾. V skladu z dolgoletno sodno prakso dejansko ni mogoče, da bi se načelo varovanja legitimnih pričakovanj uporabilo zoper natančno določbo prava Unije, in ravnanje nacionalnega organa, odgovornega za uporabo prava Unije, ki to pravo krši, pri gospodarskem subjektu ne more ustvariti legitimnih pričakovanj, da bo imel korist od obravnave, ki je v nasprotju s tem pravom ⁽⁹⁵⁾. Skrben gospodarski subjekt bi se namreč po navadi mogel prepričati, ali je bil ta postopek spoštovan ⁽⁹⁶⁾.
- (157) Komisija navaja, da bi moralo biti pri odškodnini, ki jo je sodišče dodelilo tožnikom, tem brez dvoma jasno, še preden jim je bila ta odškodnina dodeljena s sprejetjem odločbe in v povezavi z romunskim nacionalnim pravom, ki je odločbi podelil pravni učinek v nacionalnem pravnem redu Romunije, da je Komisija plačilo odškodnine obravnavala za nezakonito in nezdružljivo državno pomoč. To stališče je bilo sodišču izrecno sporočeno 20. julija 2009 in posredovano tožnikom.
- (158) Kar zadeva trditev tožnikov, da so legitimno pričakovali, da so spodbude iz EGO 24 zakonite in da bodo na voljo do 1. aprila 2009, Komisija najprej opozarja, da podlaga za ta sklep ni EGO 24, temveč plačilo odškodnine, ki jo je sodišče dodelilo tožnikom. Kljub temu Komisija zaradi celovitosti dodaja, da se tožniki ne morejo upravičeno sklicevati na legitimno pričakovanje glede veljavnosti in nadaljnjega obstoja te sheme do 1. aprila 2009. Kar zadeva to shemo, je bil na podlagi Sklepa št. 4/2000 Pridružitvenega sveta EU-Romunija in romunskega zakona št. 143/1999 o državni pomoči pred pristopom Romunije k Uniji za spremljanje in odobritev dodelitve državne pomoči odgovoren romunski svet za konkurenco, ne Komisija. Komisija v zvezi s tem navaja, da je bil romunski svet za konkurenco obveščen o EGO 24 v povezavi s spremembami, predvidenimi z EGO 75, in da je v svojem sklepu št. 244/2000 z dne 15. maja 2000 ugotovil, da gre pri teh spodbudah za nezdružljivo državno pomoč. Šele po sprejetju tega sklepa, in sicer 1. junija 2000, je družba S.C. European Food S.A. pridobila investitorsko potrdilo, na podlagi katerega je bila upravičena do pridobitve državne pomoči v okviru sheme iz EGO 24, kot je razloženo v uvodni izjavi 133. Vendar pa, kot je razloženo v uvodni izjavi 134, to ne pomeni, da je bila pomoč dodeljena na ta dan.
- (159) Iz tega naj bi izhajalo, da je morala družba S.C. European Food S.A. v času, ko ji je bila dodeljena nezakonita državna pomoč v okviru EGO 24, kar je bilo v vsakem primeru po 1. juniju 2000, vedeti za sklep romunskega sveta za konkurenco z dne 15. maja 2000, v katerem so bile spodbude iz EGO 24 razglašene za nezdružljivo državno pomoč. Poleg tega je morala vedeti tudi za Evropski sporazum, ki je začel veljati 1. januarja 1995, in romunski zakon št. 143/1999 o državni pomoči, ki je začel veljati 1. januarja 2000, ki sta Romuniji prepovedovala dodelitev državne pomoči in pooblastila romunski svet za konkurenco, da odobri dodelitev nove državne pomoči. Brez navedene odobritve sveta za konkurenco in v skladu s sodno prakso SEU, ki se je uporabljala na podlagi člena 64 Evropskega sporazuma iz leta 1995, člena 1 izvedbenih pravil k Sklepu št. 4/2000 Pridružitvenega sveta EU-Romunija in pravnega reda Skupnosti, družba S.C. European Food S.A. ne bi mogla uveljavljati

⁽⁹³⁾ Zadeva C-75/97 *Belgija proti Komisiji* EU:C:1999:311, točki 64 do 65.

⁽⁹⁴⁾ Zadeva C-148/04 *Unicredito Italiano* EU:C:2005:774, točke 104 do 111.

⁽⁹⁵⁾ Sodba v zadevi C-217/06 *Komisija proti Italiji* EU:C:2007:580, točka 23, in navedena sodna praksa.

⁽⁹⁶⁾ Zadeva C-5/89 *Komisija proti Nemčiji* EU:C:1990:320, točka 14.

legitimnega pričakovanja, da so spodbude, dodeljene v okviru EGO 24, združljiva državna pomoč, ne glede na naknadne ukrepe romunske vlade po sprejetju sklepa št. 244/2000. Enaka obrazložitev seveda velja za družbi Multipack in Starmill, ki sta investitorsko potrdilo pridobili šele 17. maja 2002, torej dve leti po sprejetju sklepa št. 244/2000. Zato tožniki ne morejo niti veljavno uveljavljati legitimnega pričakovanja, da je shema EGO 24 zakonita državna pomoč, kar Komisija za namene obravnavanega sklepa šteje za nepomembno.

- (160) Romuniji je treba torej vrniti vsa plačila odškodnine, ki jo je sodišče dodelilo tožnikom, saj je šlo pri teh plačilih za nezakonito in nezdružljivo državno pomoč. Ker vseh pet tožnikov skupaj z drugimi zadevnimi družbami skupine EFDG tvori eno gospodarsko enoto (glej uvodno izjavo 91), ima vseh pet tožnikov skupaj z drugimi zadevnimi družbami skupine EFDG solidarno odgovornost za vračilo državne pomoči, ki jo je kateri koli od njih prejel od države Romunije. V skladu s členom 14(2) Uredbe (ES) št. 659/1999 pomoč, ki se vrne na podlagi odločbe o vračilu, vključuje obresti po primerni obrestni meri, ki jo določi Komisija. Obresti se obračunavajo od dne, ko je upravičenec začel razpolagati s pomočjo, do dne vračila. V skladu s členom 14(3) Uredbe (ES) št. 659/1999 se vračilo izvede nemudoma in skladno s postopki, določenimi v nacionalni zakonodaji zadevne države članice, če ti omogočajo takojšnjo in učinkovito izvajanje sklepa Komisije. V ta namen in v primeru postopka pred državnimi sodišči zadevne države članice sprejmejo vse potrebne ukrepe, ki so jim na voljo v teh pravnih sistemih, vključno z začasnimi ukrepi, brez poseganja v pravo Unije.
- (161) Komisija v zvezi s tem ugotavlja, da je Romunija že odpisala znesek v višini 337 492 864 RON (približno 76 milijonov EUR ⁽⁹⁷⁾) od davčnih dolgov, ki jih je dolgoval eden od tožnikov, in sicer družba S.C. European Food S.A. Poleg tega Komisija ugotavlja, da je 5. januarja 2015 sodno imenovani izvršitelj romunskemu ministrstvu za finance zasegel 36 484 232 RON (približno 8,1 milijona EUR ⁽⁹⁸⁾) in nato 34 004 232 RON (približno 7,56 milijona EUR) enakomerno razdelil med tri od petih tožnikov, preostanek pa je obdržal kot nadomestilo za stroške izvajanja. Sodno imenovani izvršitelj je nato med 5. in 25. februarjem 2015 z bančnih računov romunskega ministrstva za finance zasegel še 9 197 482 RON (približno 2 milijona EUR) ⁽⁹⁹⁾. Poleg tega Komisija ugotavlja, da so romunski organi na blokirani račun za vseh pet tožnikov prostovoljno nakazali preostali znesek v višini 472 788 675 RON (približno 106,5 milijona EUR ⁽¹⁰⁰⁾) (vključno s stroški za sodno imenovanega izvršitelja v višini 6 028 608 RON). Ti zneski in vsa nadaljnja plačila, ki so bila ali še bodo izplačana tožnikom zaradi izpolnjevanja odločbe, se morajo Romuniji vrniti. V skladu s tem je Komisija –

SPREJELA NASLEDNJI SKLEP:

Člen 1

Plačilo odškodnine, ki jo je dodelilo arbitražno sodišče, ustanovljeno pod pokroviteljstvom Mednarodnega centra za reševanje investicijskih sporov (ICSID), z odločbo z dne 11. decembra 2013 v zadevi št. ARB/05/20 *Micula a.o. proti Romuniji* ⁽¹⁰¹⁾ gospodarski enoti, ki jo sestavljajo Viorel Micula, Ioan Micula, S.C. European Food S.A., S.C. Starmill S.R.L., S.C. Multipack, European Drinks S.A., Rieni Drinks S.A., Scandic Distilleries S.A., Transilvania General Import-Export S.R.L. in West Leasing S.R.L, pomeni državno pomoč v smislu člena 107(1) Pogodbe, ki je nezdružljiva z notranjim trgov.

Člen 2

1. Romunija ne sme izplačati nobene nezdružljive pomoči iz člena 1 in ji je treba povrniti vse nezdružljive pomoči iz člena 1, ki so bile že izplačane kateremu koli subjektu, ki tvori gospodarsko enoto, ki je prejela takšno pomoč v okviru delne izvedbe ali izvršitve arbitražne odločbe z dne 11. decembra 2013, ter vse pomoči, izplačane kateremu koli subjektu, ki tvori gospodarsko enoto, ki je prejela takšno pomoč v okviru delne izvedbe ali izvršitve arbitražne odločbe z dne 11. decembra 2013, o katerih Komisija ni bila obveščena ali se izplačajo po datumu sprejetja tega sklepa.

2. Viorel Micula, Ioan Micula, S.C. European Food S.A., S.C. Starmill S.R.L., S.C. Multipack, European Drinks S.A., Rieni Drinks S.A., Scandic Distilleries S.A., Transilvania General Import-Export S.R.L. in West Leasing S.R.L. imajo solidarno odgovornost za vračilo državne pomoči, ki jo je kateri koli od njih prejel od države Romunije.

⁽⁹⁷⁾ Glej opombo 7.

⁽⁹⁸⁾ Glej opombo 38.

⁽⁹⁹⁾ Glej opombo 38.

⁽¹⁰⁰⁾ Glej opombo 40.

⁽¹⁰¹⁾ Zadeva ICSID št. ARB/05/20, *Ioan Micula, Viorel Micula, SC European Food SA, SC Starmill SRL, SC Multipack SRL proti Romuniji*, končna odločba z dne 11. decembra 2013.

3. Zneski, ki jih je treba vrniti, izhajajo iz izvedbe ali izvršitve odločbe z dne 11. decembra 2013 (glavnica in obresti).
4. Zneski, ki jih je treba vrniti, vključujejo obresti od datuma, ko so bili dani na voljo upravičencem, do datuma njihovega dejanskega vračila.
5. Romunija mora sporočiti točne datume, ko je bila državna pomoč dana na voljo zadevnim upravičencem.
6. Obresti se izračunajo z obrestnoobrestnim računom v skladu s poglavjem V Uredbe Komisije (ES) št. 794/2004 ⁽¹⁰²⁾.
7. Romunija zagotovi, da se po datumu sprejetja tega sklepa ne izplača več nobena pomoč iz člena 1.

Člen 3

1. Vračilo pomoči iz člena 1 se izvede takoj in učinkovito.
2. Romunija zagotovi, da se ta sklep izvrši v štirih mesecih od datuma uradnega obvestila o tem sklepu.

Člen 4

1. Romunija v dveh mesecih po uradnem obvestilu o tem sklepu predloži naslednje podatke:
 - (a) skupni znesek pomoči, ki jo je prejel posamezni subjekt iz člena 1 tega sklepa;
 - (b) podroben opis že sprejetih in načrtovanih ukrepov za uskladitev s tem sklepom;
 - (c) dokumente, ki dokazujejo, da je bilo upravičencem odrejeno vračilo pomoči.
2. Romunija Komisijo obvešča o napredku v zvezi s sprejetimi nacionalnimi ukrepi za izvajanje tega sklepa, dokler se ne izvede vračilo pomoči iz člena 1. Na zahtevo Komisije takoj predloži informacije o že sprejetih in načrtovanih ukrepih za uskladitev s tem sklepom. Prav tako predloži podrobne informacije o zneskih pomoči in obrestih za vračilo, ki so jih upravičenci že vrnili.

Člen 5

Ta sklep je naslovljen na Romunijo.

V Bruslju, 30. marca 2015

Za Komisijo
Margrethe VESTAGER
Članica Komisije

⁽¹⁰²⁾ Uredba Komisije (ES) št. 794/2004 z dne 21. aprila 2004 o izvajanju Uredbe Sveta (ES) št. 659/1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena 93 Pogodbe ES (UL L 140, 30.4.2004, str. 1).